

**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЮРИДИК УНИВЕРСИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ
ИЛМий ДАРАЖАЛАР БЕРУВЧИ DSc.07/30.12.2019.YU.22.01
РАҚАМЛИ ИЛМий КЕНГАШ**

ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИ ВА ДИПЛОМАТИЯ УНИВЕРСИТЕТИ

ЗАЙНОБИДДИНОВА ФАРАНГИЗ БАХТИЁР ҚИЗИ

**ИНВЕСТИЦИЯ ШАРТНОМАЛАРИНИНГ ЎЗИГА ҲОС
ХУСУСИЯТЛАРИ ВА УЛАРНИ ФУҚАРОВИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА
СОЛИШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ**

**12.00.03 - Фуқаролик ҳуқуқи. Тадбиркорлик ҳуқуқи.
Оила ҳуқуқи. Халқаро хусусий ҳуқуқ**

**юримдик фанлар бўйича фалсафа доктори PhD (Doctor of Philosophy) диссертацияси
АВТОРЕФЕРАТИ**

Фалсафа доктори (PhD) диссертацияси автореферати мундарижаси
Content of the dissertation abstract of the Doctor of Philosophy (PhD)
Оглавление автореферата диссертации доктора философии (PhD)

Зайнобиддинова Фарангиз Бахтиёр қизи

Инвестиция шартномаларининг ўзига хос хусусиятлари ва уларни
фуқаровий-ҳуқуқий тартибга солишни такомиллаштириш
масалалари..... 3

Zaynobiddinova Farangiz Baxtiyor qizi

Features of Investment Agreements and Issues of Improving on their
Civil-legal Regulation..... 23

Зайнобиддинова Фарангиз Бахтиёр қизи

Особенности инвестиционных договоров и вопросы
совершенствования их гражданско-правового регулирования..... 41

Эълон қилинган ишлар рўйхати

List of published scientific works
Список опубликованных научных работ 45

**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЮРИДИК УНИВЕРСИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ
ИЛМИЙ ДАРАЖАЛАР БЕРУВЧИ DSc.07/30.12.2019.YU.22.01
РАҚАМЛИ ИЛМИЙ КЕНГАШ**

ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИ ВА ДИПЛОМАТИЯ УНИВЕРСИТЕТИ

ЗАЙНОБИДДИНОВА ФАРАНГИЗ БАХТИЁР ҚИЗИ

**ИНВЕСТИЦИЯ ШАРТНОМАЛАРИНИНГ ЎЗИГА ҲОС
ХУСУСИЯТЛАРИ ВА УЛАРНИ ФУҚАРОВИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА
СОЛИШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ**

**12.00.03 - Фуқаролик ҳуқуқи. Тадбиркорлик ҳуқуқи.
Оила ҳуқуқи. Халқаро хусусий ҳуқуқ**

**юримдик фанлар бўйича фалсафа доктори PhD (Doctor of Philosophy) диссертацияси
АВТОРЕФЕРАТИ**

Фалсафа доктори (PhD) диссертацияси мавзуси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурдаги Олий аттестация комиссиясида В2019.3.PhD/Үч301 рақам билан рўйхатга олинган.

Диссертация иши Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида бажарилган.

Диссертация автореферати уч тилда (ўзбек, инглиз, рус (резюме) Илмий кенгашнинг веб-саҳифасида (www.tsul.uz) ва «Ziyonet» Ахборот таълим порталида (www.ziyonet.uz)) жойлаштирилган.

Илмий раҳбар: Рустамбеков Исламбек Рустамбекович
юридик фанлар доктори, профессор

Расмий оппонентлар: Самарходжаев Ботир Билялович
юридик фанлар доктори, профессор
Бозаров Сардор Соҳибжонович
юридик фанлар бўйича фалсафа доктори

Етакчи ташкилот: Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги
ҳузурдаги Юристлар малакасини ошириш маркази

Диссертация ҳимояси Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Тошкент давлат юридик университети ҳузурдаги илмий даражалар берувчи DSc.07/30.12.2019.Үч.22.01 рақамли ихтисослашган кенгашнинг 2021 йил “17” ноябрь куни соат 10:00 даги мажлисида бўлиб ўтди. (Манзил: 100047, Тошкент шаҳри, Сайилгоҳ кўчаси, 35. Тел./ факс: (+99871) 233-66-36, e-mail: info@tsul.uz.)

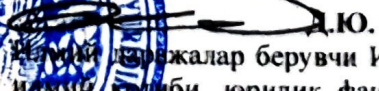
Диссертация билан Тошкент давлат юридик университети Ахборот-ресурс марказида танишиш мумкин. (990-рақами билан рўйхатга олинган). (Манзил: 100047, Тошкент шаҳри, Сайилгоҳ кўчаси, 35. Тел.: (+998 71) 233-66-36.)

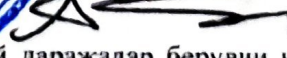
Автореферат 2021 йил “2” ноябрь куни тарқатилди.

(2021 йил “2” ноябрдаги 13-рақамли реестр баённомаси).

С.С. Гулийев
Илмий даражалар берувчи Илмий кенгаш
раиси, ўринбосари, юридик фанлар
доктори, профессор

А.Ю. Хабибуллаев
Илмий даражалар берувчи Илмий кенгаш
илмий котиби, юридик фанлар номзоди,
профессор

Н.Ф. Имомов
Илмий даражалар берувчи илмий кенгаш
кошидаги Илмий семинар раиси
ўринбосари, юридик фанлар доктори,
профессор

КИРИШ (фалсафа доктори (PhD) диссертацияси аннотацияси)

Диссертация мавзусининг долзарблиги ва зарурияти. Дунёда давлатлар иқтисодий ривожланишининг муҳим омили сифатида инвестициялар алоҳида аҳамият касб этади. Ўз навбатида, мамлакат иқтисодиётига инвестицияларни жалб этиш инвесторлар учун қулай инвестиция муҳитини шакллантириш омилларига бевосита боғлиқ бўлиб, инвестициявий жараёнларнинг барқарорлигини таъминлаш – давлатлардан инвестиция муносабатларини тартибга солишнинг ҳуқуқий нормалари ва механизмларини такомиллаштиришни тақозо этмоқда. Миллий иқтисодиётга тўғридан-тўғри инвестицияларни жалб этиш рейтингда 258 млрд. дол. билан АҚШ биринчи ўринда, 203 млрд. дол. билан Хитой иккинчи ва 105 млрд. дол. билан Германия учинчи ўринни эгаллаб келмоқда, Ўзбекистон эса мазкур рейтингда 103-ўриндадир¹. Шу нуқтаи назардан дунёнинг иқтисодиёти энг ривожланган давлатлари инвестициялар жалб этишда энг юқори кўрсаткичларни намоён этиб, бу миллий иқтисодиётимизга инвестицияларни жалб этиш ҳамда уларни самарали ҳуқуқий тартибга солинишини ижобий хорижий тажрибадан келиб чиққан ҳолда такомиллаштириш заруратини кўрсатади.

Жаҳонда охирги йиллар давомида COVID-19 пандемияси сабаб тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларнинг глобал оқимлари кескин камайиши кузатилди. Таҳлилларга кўра, мамлакатлар иқтисодиёти учун ушбу муҳим ресурслар 2019 йилги даражага нисбатан 1.5 триллион доллардан кескин тушиш ҳолати, қайд этилмоқда. Бунда эса инвестиция шартномаларининг бекор бўлиши ҳамда инвестиция низоларининг кескин кўпайиши кузатилмоқда². Ўз навбатида, мазкур ҳолат инвестиция муносабатларини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солиш самарадорлигини ошириш ҳамда пандемия каби турли вужудга келиши мумкин бўлган ҳолатларни эътиборга олиш, инвестиция шартномалари доирасида миллий манфаатларни ҳимоя қилиш ва инвестиция низоларини олдини олиш механизмларини ишлаб чиқишнинг долзарблигини намоён қилади.

Республикамизда самарали инвестиция сиёсатини юритиш, иқтисодиётга хусусий ва тўғридан-тўғри инвестициялар улушини ошириш, давлат номидан ташқи қарз олиш камайтирилиб, “иқтисодий ўсишга, аввало рақобатдош саноат занжирларини яратиш ҳамда бундай лойиҳаларга инвестицияларни кўпайтириш орқали эришиш”³ масалалари – давлат сиёсатининг муҳим йўналиши сифатида эътироф этилмоқда. “Инвестициявий муҳитни яхшилаш орқали мамлакатимиз иқтисодиёти тармоқлари ва ҳудудларига хорижий сармояларни фаол жалб этиш”⁴ мақсадида иқтисодий-ижтимоий соҳани ривожланишининг устувор йўналишларидан бири сифатида белгиланган бўлиб, бунда миллий иқтисодиётга инвестицияларни жалб этиш ҳамда уларни самарали ҳуқуқий тартибга

¹Рейтинг стран мира по уровню прямых иностранных инвестиций. / Гуманитарная энциклопедия: Исследования // Центр гуманитарных технологий // URL: <https://gtmarket.ru/ratings/foreign-direct-investment-index>

² World Investment Report 2021. International Production beyond the Pandemic. UNCTAD. UN Geneva, 2020 // URL: <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2021>

³ Ш.М. Мирзиёев Янги Ўзбекистон Стратегияси.– Тошкент: “Ўзбекистон” нашриёти, 2021. Б. 150.

⁴Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сон “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2017 й., 6-сон. 70-модда. // URL: <https://lex.uz/docs/3107036>

солинишини таъминлаш, жумладан, фуқаровий-ҳуқуқий тартибга солиш масалаларини такомиллаштириш муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 29 августдаги Фуқаролик кодекси⁵, 2019 йил 25 декабрдаги ЎРҚ-598-сон “Инвестициялар ва инвестиция фаолияти тўғрисида”ги, 2021 йил 16 февралдаги ЎРҚ-674-сон “Халқаро тижорат арбитражи тўғрисида”ги қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 19 июндаги ПФ-5087-сон “Бизнеснинг қонуний манфаатлари давлат томонидан муҳофаза қилиниши ва тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантириш тизимини тубдан такомиллаштиришга доир чора-тадбирлар тўғрисида”ги, 2018 йил 1 августдаги ПФ-5495-сон “Ўзбекистон Республикасида инвестиция муҳитини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармонлари, 2018 йил 19 декабрдаги ПҚ-4067-сон “Ўзбекистон Республикасининг 2019 йилга мўлжалланган инвестиция дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги, 2019 йил 29 апрелдаги ПҚ-4300-сон “Республика иқтисодиётига тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилиш механизмларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ҳамда 2020 йил 9 январдаги ПҚ-4563-сон “Ўзбекистон Республикасининг 2020-2022 йилларга мўлжалланган инвестиция дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорлари ва мавзуга оид бошқа қонун ҳужжатларида белгиланган вазифаларни амалга оширишда ушбу диссертация тадқиқоти муайян даражада хизмат қилади.

Тадқиқотнинг республика фан ва технологиялари ривожланишининг устувор йўналишларига боғлиқлиги. Диссертация тадқиқоти республика фан ва технологиялар ривожланишининг I «Ахборотлашган жамият ва демократик давлатни ижтимоий, ҳуқуқий, иқтисодий, маданий, маънавий-маърифий ривожлантиришда инновацион ғоялар тизимини шакллантириш ва уларни амалга ошириш йўллари» устувор йўналиши бўйича бажарилган.

Муаммонинг ўрганилганлик даражаси. Инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солиш масалаларига бағишланган бир қанча тадқиқот ишлари амалга оширилган бўлиб, бироқ уларни аксариятида инвестиция сиёсати ва инвестиция фаолиятининг иқтисодий жиҳатларига кўпроқ урғу берилган. Инвестиция фаолиятини умумий ва шу жумладан шартномавий-ҳуқуқий тартибга солишнинг айрим масалалари мамлакатимиз олимларидан – Б. Самарходжаев, О. Оқюлов, С. Гулямов, Н. Имомов, И. Рустамбеков, С. Хамраев, Б. Очиллов ва бошқаларнинг илмий ишларида муайян даражада тадқиқ этилган⁶.

МДҲ давлатларида инвестиция фаолиятини шартномавий ҳуқуқий тартибга солувчи фуқаровий-ҳуқуқий шартномалар тизими, уларнинг ўзига хос хусусиятлари ва элементлари каби масалалар И. Лунц, Н. Вознесенская, В. Лисица, А. Мингазова, Ю. Потапова, И. Вдовин, А. Богатырев, Д. Ратникова,

⁵ Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 05.10.2020 й., 03/20/640/1348-сон. // URL: <https://lex.uz/docs/111189>

⁶ Мазкур олимлар асарларининг тўлиқ рўйхати диссертациянинг фойдаланилган адабиётлар рўйхатида келтирилган.

Б. Муравьев, И. Цевольникова, О. Цегельник, И. Андреевна, А. Шевченколар томонидан ўрганилган⁷.

Хорижий мамлакатларда инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солишнинг алоҳида муаммолари L. Cotula, S. Christoph, R. Dolzer, T. Allee, C. Tony, C. Peinhardt, M. Sornarajah, A. Blane, Barnali Choudhury, Kathleen Claussen ва бошқалар томонидан ўрганилган. Хусусан, Ch. Richard, R. Dolzer, T. Allee, C. Peinhardt, Lorenzo Cotula каби олимларнинг илмий ишларида инвестиция фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш метод ва тамойиллари тадқиқ қилинган ҳамда инвестиция шартномаларини тузиш ва амалга ошириш масалалари кенг ёритиб берилган.

Бироқ инвестиция фаолиятини фуқаролик ҳуқуқий тартибга солишдаги муаммолар умумлаштирилган илмий тадқиқот объекти сифатида ўрганилмаган.

Диссертация мавзусининг диссертация бажарилган олий таълим муассасасининг илмий-тадқиқот ишлари билан боғлиқлиги. Диссертация мавзуси Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетининг илмий-тадқиқот ишлари режасига киритилган ва Ўзбекистон инвестиция қонунчилигини такомиллаштириш ва кодификациялаш муаммолари, ривожланган давлатлар қонунчилик амалиёти ва инвестиция ҳуқуқи ютуқларини назарий тадқиқ этиш асосида олинган натижаларни миллий қонунчиликка имплементация қилиш масалалари илмий тадқиқотларининг устувор йўналишлари доирасида амалга оширилган.

Тадқиқотнинг мақсади инвестиция шартномаларининг фуқаролик ҳуқуқий тартибга солиш соҳасидаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш, Ўзбекистон Республикасида инвестиция фаолиятини самарали ҳуқуқий-тартибга солиш ва ҳуқуқни қўллаш амалиётини ривожлантириш бўйича илмий-амалий таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқишдан иборат.

Тадқиқотнинг вазифалари. Илмий ишни тадқиқ этиш мақсадларини амалга ошириш учун куйидаги вазифалар белгиланди:

инвестиция фаолияти тушунчаси ва мазкур фаолиятни ҳуқуқий тартибга солиш масалаларини очиқ бериш;

инвестиция шартномаси тушунчасини тавсифлаш, инвестиция шартномаси турлари ва элементларини аниқлаш;

хорижий мамлакатларда инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солинишини таҳлил қилиш;

Ҳуқумат билан тузиладиган инвестиция шартномасининг моҳияти ва бундай турдаги шартномалар тузишнинг ўзига хос хусусиятларини аниқлаш;

инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг ҳуқуқий табиатини ўрганиш;

смарт шартномалар асосида инвестиция фаолиятини амалга оширишнинг ҳуқуқий жиҳатларини таҳлил қилиш;

пандемия шароитида инвестиция фаолиятини амалга оширишнинг муҳим хусусиятларини тавсифлаш;

мамлакатимизда замонавий инвестиция қонунчилиги ва амалиётининг ўзига хос жиҳатлари ва истиқболларини аниқлаш;

⁷ Мазкур олимлар асарларининг тўлиқ рўйхати диссертациянинг фойдаланилган адабиётлар рўйхатида келтирилган.

Ўзбекистон Республикасида инвестиция шартномаларини тартибга солиш муаммолари ва такомиллаштириш масалалари бўйича таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқиш.

Тадқиқотнинг объекти инвестиция фаолияти доирасида вужудга келувчи ижтимоий муносабатларни миллий ва халқаро-ҳуқуқий тартибга солиниши билан боғлиқ ҳуқуқий муносабатлар тизими ҳисобланади.

Тадқиқотнинг предмети инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солишдаги илмий-амалий муаммолар, миллий қонунчилик ва ҳуқуқни қўллаш амалиёти, халқаро-ҳуқуқий ҳужжатлар, хорижий мамлакатлар қонунчилиги ва амалиёти ҳамда мавжуд концептуал ёндашувлар, илмий назарий қарашлар ва ҳуқуқий категориялардан иборат.

Тадқиқотнинг усуллари. Диссертацияда тарихий, тизимли таҳлил, қиёсий-ҳуқуқий, мантиқий, умумлаштириш, илмий манбаларни комплекс тадқиқ этиш, индукция ва дедукция, статистик маълумотларни таҳлили каби усуллар қўлланилган.

Тадқиқотнинг илмий янгилиги қуйидагилардан иборат:

инвестицияларни ҳимоя қилиш ҳамда инвесторларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлашда энг асосий талаблар ҳамда реквизиция (экспроприация) амалга оширилиши тартиб-таомиллари, бунда суд ва халқаро арбитраж тартибида ҳимояланиш ҳуқуқлари асослаб берилди;

Ўзбекистон Республикаси Ҳуқумати билан тузиладиган инвестиция шартномасининг асосий шартлари изоҳланиб, инвестиция шартномасида тарафларининг ҳуқуқ ва мажбуриятларининг белгиланиши, хорижий инвесторга қўшимча қафолат ва имтиёзлар бериш талаблари ҳамда ушбу жараённинг шаффофлиги ва унда жамоатчилик назорати ўрнатилиши зарурияти асослаб берилди;

чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар фаолиятининг ҳуқуқий қафолатлари, хусусан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида, шунингдек, унинг ташқарисида ҳар қандай валютада, ҳар қандай банкда ҳисобварақларни очиш, улардан фойдаланиш ва уларни тасарруф этиш ҳамда ссудаларни чет эл валютасида олиш ва қайтариш ҳуқуқлари асослаб берилди;

инвестиция шартномаларининг очик реестрини юритиш, инвестициявий фаолият доирасидаги маълумотларнинг транснационал мобиллигини амалга ошириш ва виртуал инвестиция муносабатларида киберхавфсизликни таъминлаш ҳамда мазкур турдаги шартномаларнинг бажарилишини мониторинг қилиш механизмларини яратиш аҳамияти асослаб берилди;

инвестиция шартномаси, инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси ва инвестиция фаолиятидаги смарт шартномаларга муаллифлик таърифлари берилиб, уларнинг намунавий лойиҳалари ишлаб чиқилди.

Тадқиқотнинг амалий натижалари қуйидагилардан иборат:

инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солиш, инвестиция шартномаларининг ўзига хос хусусиятлари ва таркибий элементлари кенг очиб берилган ва инвестиция шартномалари тузиш ва амалга ошириш жараёнларида очиклик ва шаффофликни таъминлаш, инвестициявий фаолият доирасидаги маълумотларнинг транснационал мобиллигини амалга ошириш

муҳимлиги асосланиб, инвестиция шартномаларида инсон ҳуқуқларини таъминлаш муаммоси таҳлил қилинган;

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексини инвестиция шартномасининг ҳуқуқий мақоми, ўзига хос хусусиятлари ва мазкур турдаги шартномалар тизимини белгиловчи ҳуқуқий нормалар билан тўлдириш зарурати кўрсатиб берилди;

“Инвестиция фаолиятининг устувор объектлари”, “Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси”, “Смарт шартнома” каби асосий тушунчаларга муаллифлик таърифлари шакллантирилиб, қонунчиликда мустаҳкамлаш аҳамияти асослаб берилди;

инвестиция шартномаларини тузиш, амалга оширишнинг муҳим жиҳатларини мамлакатимиздаги суд амалиёти орқали таҳлил қилиш асосида муаммолар ва уларнинг ечими юзасидан таклиф-тавсиялар ишлаб чиқилди;

инвестиция шартномалари бажарилиш масалаларига эътибор қаратиш, айниқса Ҳукумат билан тузиладиган ўзида қўшимча кафолатларни назарда тутадиган шартномалар бўйича тақдим этилаётган имтиёз ва преференциялар тегишли келишув предмети асосида мақсадли фойдаланилаётганини давлат мониторингини амалга ошириш зарурияти асосланди;

Ўзбекистон Республикасида “блокчейн” технологияларини жорий этиш асосида смарт шартномаларни қўллаш, мазкур шартномалар орқали инвестиция фаолиятини амалга ошириш ҳамда токен бозорларида инвесторлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича замонавий механизмлар хусусан, виртуал инвестиция муносабатларида киберхавфсизликни таъминлаш масалалари тадқиқ этилди;

мамлакатимиздаги инвестициявий муҳит, тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар базаси ва қонунчиликдаги янгиликлар борасида таҳлилий-ҳуқуқий маълумотлар билан таъминловчи “Ўзбекистоннинг инвестиция сиёсати” онлайн платформа ва мобил иловасини яратиш бўйича инновацион лойиҳа ҳамда Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан тузилган инвестиция шартномаси ва Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг намунавий лойиҳалари ишлаб чиқилиб асослаб берилди.

Тадқиқот натижаларининг ишончлилиги. Тадқиқот натижалари халқаро ҳуқуқ ва миллий қонун нормалари, ривожланган давлатлар тажрибаси, ҳуқуқни қўллаш амалиёти, статистик маълумотларни таҳлил қилиш натижалари умумлаштирилиб, тегишли ҳужжатлар билан расмийлаштирилган, хулоса, таклиф ва тавсиялар апробациядан ўтказилиб, уларнинг натижалари етакчи миллий ва хорижий нашрларда эълон қилинган бўлиб, олинган натижалар ваколатли тузилмалар томонидан тасдиқланган ва амалиётга жорий қилинган.

Тадқиқот ишининг илмий-амалий аҳамияти. Тадқиқот натижаларининг илмий аҳамияти ундаги илмий-назарий хулосалар, таклифлар ва тавсиялардан келгуси илмий фаолиятда, қонун ижодкорлигида, ҳуқуқни қўллаш амалиётида, инвестиция фаолиятини тартибга солувчи қонун ҳужжатларининг тегишли нормаларини шарҳлашда, миллий қонунчиликни такомиллаштириш фаолияти юзасидан илмий тадқиқотлар олиб боришда, шунингдек, “Халқаро хусусий ҳуқуқ”, “Халқаро савдо ҳуқуқи”, “Инвестиция ҳуқуқи”, “Халқаро инвестиция ҳуқуқи” каби ҳуқуқий фанларини ўқитиш ва методик тавсиялар тайёрлашда фойдаланиш мумкин.

Тадқиқот натижаларининг амалий аҳамияти қонун ижодкорлиги фаолиятида, хусусан норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тайёрлаш ҳамда уларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш жараёнида, ҳуқуқни қўллаш амалиётини такомиллаштиришда ҳамда олий юридик таълим муассасаларида хусусий ва халқаро ҳуқуқий фанларни ўқитишда хизмат қилади.

Тадқиқот натижаларининг жорий қилиниши. Тадқиқот иши бўйича олинган илмий натижалардан қуйидагиларда фойдаланилган:

инвестицияларни ҳимоя қилиш ҳамда инвесторларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлашда, суд ва арбитраж тартибида: реквизицияни (экспроприацияни) амалга ошириш учун фойдаланиладиган мақсаднинг қонунийлиги; реквизициянинг (экспроприациянинг) миқдори; реквизиция (экспроприация) қилинаётган инвестицияларни ва бошқа активларни баҳолаш; тўланиши лозим бўлган компенсация тўловининг мувофиқлиги; давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари реквизицияни (экспроприацияни) амалга ошириш чоғида риоя этган тартиб-таомил юзасидан низолашишга ҳақли эканлиги тўғрисидаги таклиф Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 25 декабрдаги ЎРҚ-598-сонли “Инвестициялар ва инвестиция фаолияти тўғрисида”ги қонуни 21-моддасининг 3-хатбошисида ўз аксини топди. (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосарининг 2021 йил 13 июлдаги 02/5-803-сон далолатномаси). Мазкур ҳуқуқий норма Ўзбекистон Республикасида инвесторларнинг қонуний манфаатларини муҳофазалашга ва мамлакатимизда инвестицияларнинг самарали ҳуқуқий ҳимоясини таъминлашга хизмат қилган;

Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан тузиладиган инвестиция шартномаси, инвестициялар объекти ва ҳажми, лойиҳанинг бошланиш ҳамда тугалланиш муддатлари; инвестиция шартномасининг амал қилиш муддати ва шартлари; коррупцияга ва монополияга қарши курашиш шарти; инвестиция шартномаси тарафлари ўртасидаги инвестиция шартномаси қоидалари билан боғлиқ низоларни ҳал этиш тартиби, жойи ва низоларни кўриб чиқадиган орган хусусидаги маълумотларни ўз ичига олиши шарт эканлиги тўғрисидаги таклиф Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 25 декабрдаги ЎРҚ-598-сонли “Инвестициялар ва инвестиция фаолияти тўғрисида”ги Қонунининг 42-моддасида ўз аксини топди. (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосарининг 2021 йил 13 июлдаги 02/5-803-сон далолатномаси). Ушбу ҳуқуқий норма Ҳукумат билан тузиладиган инвестиция шартномаси бўйича келгусидаги инвестициявий низоларнинг олдини олишга, инвестиция фаолиятини ислоҳ қилишга ҳамда ушбу турдаги шартномалар бўйича тақдим этиладиган қўшимча кафолатлар ва қўллаб-қувватлаш чоралари (имтиёз ва преференциялар)ни адолат ва қонунийлик тамойилларига мос бўлишини таъминлашга хизмат қилган;

мамлакатимизда чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар ўз фаолияти давомида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида, шунингдек, унинг ташқарисида ҳар қандай валютада, ҳар қандай банкда ҳисобварақларни очиш, улардан фойдаланиш ва уларни тасарруф этиш; ссудаларни чет эл валютасида олиш ва қайтариш ҳуқуқига эга эканликлари хусусидаги таклиф Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 25 декабрдаги ЎРҚ-598-сонли “Инвестициялар ва

инвестиция фаолияти тўғрисида”ги қонунининг 51-моддасида ўз аксини топди. (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосарининг 2021 йил 13 июлдаги 02/5-803-сон далолатомаси; Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг 2020 йил 23 октябрдаги 19/1-2-сон далолатномаси). Ушбу ҳуқуқий норма замонавий инвестиция қонунчилигини такомиллаштиришга, мамлакат инвестициявий имиджини оширишга ҳамда инвесторлар ҳуқуқларини кафолатлашга хизмат қилган;

инвестиция шартномасида белгиланиши зарур бўлган шартлар ҳамда намунавий инвестиция шартномасини шакллантириш юзасидан берилган таклифлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 30 апрелдаги 264-сонли Қарори лойиҳаси тайёрланишида, жумладан Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 2 августдаги 180-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритишда, хусусан Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан инвестиция шартномаси тарафлари ўртасидаги инвестиция шартномаси қоидалари билан боғлиқ низоларни ҳал этиш тартиби, низоларни кўриб чиқиш жойи ва органи: бунда Ўзбекистон Республикаси ёки хорижий давлат суди, Ўзбекистон Республикаси ёки хорижий давлат ҳудудида ташкил этилган халқаро тижорат арбитражи низоларни кўриб чиқувчи орган сифатида белгиланиши мумкинлиги тўғрисидаги ҳамда бундай инвестиция шартномасини тузиш, ўзгартириш киритиш, тугатиш ва амалга ошириш тартиби тўғрисидаги Низом ва намунавий Инвестиция шартномаси ишлаб чиқилишида Адлия вазирлигининг қонун ижодкорлиги ва ҳуқуқий экспертиза фаолиятида фойдаланилган. (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг 2020 йил 7 октябрдаги Маълумотномаси) Ушбу таклиф инвестор ва давлат ўртасидаги муносабатларни муваффақиятли шартномавий-ҳуқуқий тартибга солишга қаратилган бўлиб, инвесторлар манфаатларини ҳимоя қилиш ва мамлакат инвестициявий иқлими жозибдорлигини оширишга хизмат қилган.

Тадқиқот натижаларининг апробацияси. Мазкур тадқиқот натижалари 8 та илмий-амалий анжуманда, жумладан, 4 та халқаро ва 4 та республика илмий-амалий конференция ва семинарларида муҳокамадан ўтказилган.

Тадқиқот натижаларининг эълон қилинганлиги. Диссертациянинг асосий мазмуни ва хулосалар жами **16 та илмий ишда** ўз ифодасини топган. Хусусан, ОАКнинг диссертация асосий илмий натижаларини чоп этишга тавсия этилган илмий журналларида 8 та (**2 таси хорижий нашрларда**) мақолалар чоп этилган.

Диссертациянинг тузилиши ва ҳажми. Диссертация таркиби кириш, тўққиз параграфни ўз ичига олган уч боб, хулоса, фойдаланилган адабиётлар рўйхати ва иловалардан иборат. Диссертация ҳажми 155 бетни ташкил этади.

ДИССЕРТАЦИЯНИНГ АСОСИЙ МАЗМУНИ

Диссертациянинг **кириш (диссертацияси аннотацияси)**да тадқиқот мавзусининг долзарблиги ва зарурати, тадқиқотнинг республика фан ва технологиялари ривожланишининг асосий устувор йўналишларига боғлиқлиги, тадқиқ этилаётган муаммонинг ўрганилганлик даражаси, диссертация мавзусининг диссертация бажарилаётган олий таълим муассасасининг илмий-

тадқиқот ишлари билан боғлиқлиги, тадқиқотнинг мақсад ва вазифалари, объекти ва предмети, усуллари, тадқиқотнинг илмий янгилиги ва амалий натижаси, тадқиқот натижаларининг ишончлилиги, тадқиқот натижаларининг илмий ва амалий аҳамияти, уларнинг жорий қилинганлиги, тадқиқот натижаларининг апробацияси, натижаларнинг эълон қилинганлиги, диссертациянинг ҳажми ва тузилиши ёритиб берилган.

Диссертациянинг «**Инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солишнинг илмий-назарий ва ҳуқуқий жиҳатлари**» деб номланган биринчи бобида инвестиция фаолияти тушунчаси ва ҳуқуқий тартиботи; инвестиция шартномаси тушунчаси, турлари, элементлари ва ўзига хос хусусиятлари, инвестиция шартномасининг ҳуқуқий табиати борасидаги концептуал ёндашувлар ҳамда хорижий мамлакатларда инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солишга оид масалалар таҳлил қилинган.

Инвестиция шартномаларининг ҳуқуқий табиати борасида тадқиқотчи олимлар (А. Майфат, В. Попондуло, Н. Духно, Б. Самарходжаев, С. Гулямов, Н. Имомов, М. Мингазова, М. Антипова, В. Лисица, А. Багатырев, М. Марышева, Н. Возниценская, И. Цевольникова ва бошқалар)нинг фикрлари ўрганилиб, бундай шартномалар – фуқаровий-ҳуқуқий, оммавий-ҳуқуқий, хусусий-ҳуқуқий ва аралаш характердаги шартнома сифатида ўзига хос хусусиятлари билан асосланиш концепциялари кўриб чиқилган.

Чунончи, инвестиция шартномалари – инвестор билан бевосита тузиладиган шартнома бўлиб, мамлакат иқтисодиётига инвестициялар киритилишини таъминлайди. Шу туфайли бундай шартномалар янада сифатли ишлаб чиқилишни, тегишли экспертизалардан ўтказилишни ҳамда ушбу турдаги келишувларни тузиш ва ижро этишнинг аниқ механизмлари жорий этилишини талаб этади.

Шунингдек, инвестициявий-ҳуқуқий муносабатлар бошқа турдаги ҳуқуқий муносабатлардан ўзининг мураккаблиги билан ўзига хос бўлиб, турли соҳаларга оид ҳуқуқий нормалар асосида вужудга келади, ўзгаради ва бекор бўлади. Айнан ушбу ҳолат, мазкур турдаги муносабатларни чуқурроқ тадқиқ этиш заруриятини намоён этади.

Шу туфайли мазкур бобда Ўзбекистон Республикасида инвестиция фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш механизмини такомиллаштириш, Фуқаролик кодексига инвестиция шартномаси тушунчасини мустақамлаш; унинг ҳуқуқий табиатини белгилаш ва инвестиция шартномаларининг белгиларини қайд этиш ҳамда ушбу турдаги шартномаларнинг тизимини ишлаб чиқиш; ҳудудларнинг ўзига хос хусусиятлари ва имкониятларидан келиб чиқиб, инвестиция киритилишига кўпроқ муҳтож бўлган ҳамда инвесторга янада мақбул кафолат ва имтиёزلарни назарда тутувчи “инвестиция фаолиятининг устувор объектлари” тушунчасини қонунчиликда ўрнатиш; ва мазкур фаолиятга оид барча ҳуқуқий нормалар тизимлаштирилган – замонавий Инвестиция кодексини ишлаб чиқиш ва қабул қилиш кераклиги асослантилган.

Бундан ташқари, диссертацияда инвестициявий фаолиятни шартномавий-ҳуқуқий тартибга солишнинг бир қатор илғор хорижий мамлакатлар (Хитой, Миср, Сингапур, АҚШ, Россия, Беларусь, Қозоғистон) тажрибаси ўрганилиб,

ушбу давлатлар қонунчилигидаги ютуқларни имплементация қилиш бўйича таклифлар илгари сурилган.

«Инвестиция шартномаларининг ўзига хос хусусиятлари» деб номланган диссертациянинг иккинчи бобида Ҳукумат билан тузиладиган инвестиция шартномасининг моҳияти, ўзига хос хусусиятлари, бунда қўшимча кафолатлар ва қўллаб-қувватлаш чоралари беришнинг асосий талаблари ҳамда мазкур турдаги шартномаларни тузишда очиқ танлов ўтказиш ва жамоатчилик назоратини ўрнатишнинг аҳамияти асослаб берилди.

Шунингдек, Инвестиция шартномаларида маҳаллий инвесторлар манфаатларини амалга оширишда давлат томонидан хорижий инвесторлар учун назарда тутилганидек кафолатларнинг таъминланиш зарурияти; Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг ҳуқуқий табиати ва смарт шартномалар асосида инвестиция фаолиятини амалга оширишнинг ҳуқуқий жиҳатлари ҳамда инвестиция шартномалари тузиш ва амалга ошириш жараёнларида очиқлик, шаффофликка эътибор; инвестициявий фаолият доирасидаги маълумотларнинг транснационал мобиллигини амалга ошириш ва виртуал инвестиция муносабатларида киберхавфсизликни таъминлашга оид масалалар ўрганилган.

Муаллифнинг фикрича, инвестиция шартномаларининг турли мажбурият гуруҳларига тегишлилиги, аралаш шартнома характери ҳамда инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш муносабатларини ҳуқуқий тартибга солишни тўлиқ ва тизимлилик асосида таъминлаш зарурияти – уларни қонунчиликда ҳуқуқий жиҳатдан комплекс регламентация қилишни тақозо этади. Хусусан:

Биринчидан, ҳукумат билан тузиладиган инвестиция шартномалари вужудга келтираётган муносабатлар фақатгина фуқаровий-ҳуқуқий характерда эмас ўз ичига турли соҳавий меъёрларни бирлаштирувчи инвестиция ҳуқуқи нормалари билан тартибга солинади. Иккинчидан, бундай инвестиция шартномасининг мазмуни унда давлат учун мажбурият юкловчи оммавий-ҳуқуқий нормалар ҳам акс эттирилганини намоён этади. Учунчидан, мазкур инвестиция шартномаларида юридик жиҳатдан ҳам, фактик жиҳатдан ҳам томонларнинг доимий тенглиги мавжуд эмас. Тўртинчидан, инвестиция шартномалари предметида фуқаровий-ҳуқуқий характердаги муносабатлар тартибга солиниши кўзда тутилади.

Шу туфайли давлат билан тузиладиган инвестиция шартномаси моҳияти борасидаги барча ҳуқуқшунос олимлар (Б. Уортли, Е. Нвогугу, А. Багатирев, Л. Лунц, И. Лукашук, М. Богуславский, В. Мозолин, М. Кулагин ва бошқалар)нинг фикрлари асослилигини инобатга олиб, бундай шартнома “комплекс характердаги фуқаровий-ҳуқуқий шартнома”, - деб ҳисобловчи ёндашув вакилларининг қарашларига қўшилиш маъқул деб ҳисобланган.

Шунингдек, ҳукумат билан тузиладиган инвестиция шартномаси ўзида халқаро ва миллий ҳуқуқ нормалари билан тартибга солинадиган мураккаб муносабатларни ифодалаши ҳамда бунда давлат суверен ҳуқуқи орқали инвесторга қўшимча кафолат ва имтиёзлар тақдим этсада шартнома орқали икки томоннинг манфаатлари кўзда тутилиши, мажбуриятларни бажаришда томонлар тенг асосларда ҳаракат қилиши илмий таҳлиллар орқали асосланган.

Чунончи, тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар таҳлили асосида Ҳукумат билан тузиладиган инвестиция шартномаларини тузиш учун инвесторлар ўртасида очиқ танлов масаласига эътибор қаратилмаганлигини инобатга олган ҳолда, Ҳукумат билан инвестиция шартномалари тузишда очиқлик, шаффофлик ва инвесторлар ўртасида тенгликни таъминлаш мақсадида кимошди савдоси натижаларига кўра ушбу турдаги шартномаларни тузиш тўғрисидаги нормани қонунчиликда мустаҳкамлаш бўйича таклиф ишлаб чиқилган.

Тадқиқот ишида Ўзбекистон Республикаси фуқаролик қонунчилиги ва амалиётида мавжуд бўлмаган Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг ҳуқуқий табиати, ўзига хос хусусиятлари таҳлил қилиниб, муаллиф фикрича, бундай шартнома бўйича бир томон (инвестор) инвестицияларни бошқа томонга (инвестиция ташкилотчиси) ўтказиш мажбуриятини, инвестиция ташкилотчиси эса инвестиция лойиҳасини амалга ошириш учун ҳуқуқий ва фактик ҳаракатларни амалга ошириш мажбуриятларини олади. Ушбу шартноманинг шартлари, ҳуқуқий шакли, инвестиция ташкилотчисининг ҳисоботлари ва инвестор томонидан назорат қилиш тартибига оид нормалар шакллантирилди ва намунавий лойиҳаси ишлаб чиқилиб, диссертацияга илова қилинган.

Бундан ташқари, ушбу бобда бугунги замонавий тенденцияларни инобатга олган ҳолда смарт шартномалар асосида инвестиция фаолиятини амалга оширишнинг ҳуқуқий жиҳатлари тегишли илмий қарашлар (Ника Сабо, Г. Гурлейн, С. Гомес, Л. Новоселова, А. Савельев, И. Румянцев ва бошқалар) асосида тадқиқ этилиб, блокчейн технологияларини давлат томонидан самарали тартибга солиш, смарт шартнома иштирокчилари ўртасидаги муносабатларни ҳуқуқий жиҳатдан регламентация қилиш мақсадида махсус норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш, ушбу шартномаларни кўллаш, мазкур шартномалар орқали инвестиция фаолиятини амалга оширишда криптовалюта ва токен бозорларида инвесторлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳамда ушбу соҳага алоқадор бўлган мавжуд ҳуқуқий-ҳужжатларга тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш юзасидан таклифлар шакллантирилган.

Дунёда виртуал шартномавий муносабатларда инвесторлар энг кўп кибер ҳужумга учрайдиган субъектлар саналиши, аксарият ҳолларда бундай вазият инвестиция шартномалари бўйича иккинчи томоннинг “келишув мажбуриятини бузиши” деб баҳоланишига олиб келаётгани сабабли бундай жараёнларда инвесторнинг киберҳавфсизлигини таъминлаш юзасидан илғор хорижий тажриба асосида таклифлар шакллантирилган.

Диссертациянинг учинчи боби – **«Инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солишни такомиллаштириш масалалари»** деб номланиб, мазмунан тадқиқот иши таҳлиллари асосидаги кўплаб таклиф-тавсиялар ушбу бобда назарда тутилган. Хусусан, пандемия шароитида инвестиция фаолиятини амалга оширишнинг муҳим хусусиятлари, мамлакатимизда замонавий инвестиция қонунчилиги ва амалиётининг ўзига хос жиҳатлари, инвестиция шартномаларини тузиш ва амалга оширишда инсон ҳуқуқларини таъминлаш, умумжамиyat манфаатларини инобатга олиш ва мазкур жараёнда жамоатчилик назоратини ўрнатиш ҳамда Ўзбекистон Республикасида

инвестиция шартномаларини тартибга солиш муаммолари ва такомиллаштириш масалалари кенг тадқиқ этилган.

Дарҳақиқат, бугунги кунда бутун дунёни таҳликага солган COVID-19 инсониятнинг ижтимоий, маданий, сиёсий ва иқтисодий ҳаёт жараёнларига кескин таъсир ўтказди. Иқтисодиёт барқарорлиги учун зарур бўлган инвестиция фаолияти ҳам бугунги салбий жараёнлар таъсиридан четда қолмади. Шу туфайли инвестициявий муҳит барқарорлигини таъминлаш, инвестиция шартномалари бўйича келгусидаги кўплаб низоларнинг олдини олиш мақсадида махсус таклиф-тавсиялар ишлаб чиқилган.

Хусусан, карантин чекловлари сабабли шартнома мажбуриятларини ўз вақтида бажармаганликдан келиб чиқадиган низоларнинг олдини олиш учун Инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш юзасидан мажбуриятларни бажариш муддатларини кечиктириш, инвестиция лойиҳасини бажариш муддатлари ўзгартирилганда, инвесторга тақдим этилиб, фойдаланилмаган солиқ ва бошқа имтиёзларнинг белгиланган муддатларини инвестиция лойиҳасининг таҳрирланган янги муддатларига мутаносиб равишда ўзгартириш учун кўшимча келишув имзолаш, инвестициявий фаолиятда виртуал мулоқотларни амалга ошириш учун зарур шарт-шароитларни яратиш ва смарт шартномалар тузилишини рағбатлантириш зарурлиги илмий таҳлиллар билан асосланган.

Инвестиция шартномаларида нафақат инвестор ва инвестиция фаолияти иштирокчиларининг ҳуқуқ ва эркинликлари балки умумжамиат манфаатлари тааллуқли нормалар ҳам назарда тутилиши ҳамда инвестиция лойиҳасини амалга оширилишидан, энг аввало, ана шу ҳудуддаги халқ вакиллари манфаатдорлигини инобатга олган ҳолда инвестиция шартномаларини тузиш ва амалга оширишда умумжамиат манфаатларини инобатга олиш ва мазкур жараёнда жамоатчилик назоратини ўрнатиш масалалари таҳлил қилинган.

Шу нуқтаи назардан, қонун ҳужжатларида Инвестиция шартномаларини бажарилиш масалаларига алоҳида эътибор қаратиш зарурати, айниқса Ҳукумат билан тузиладиган ўзида кўшимча кафолатларни назарда тутадиган шартномалар бўйича тақдим этилаётган имтиёз ва преференциялар тегишли келишув предмети асосида мақсадли фойдаланилаётганининг мониторингини амалга ошириш механизми ҳамда мониторинг натижасида инвестиция шартномасини бекор қилиш тартибини киритиш зарурати асосланган.

Инвестиция фаолияти доирасида тузилаётган инвестиция шартномаларининг очиқ ва шаффоф тизимини яратиш ҳамда бунда инвестиция шартномалари реестри юритилишини таъминлаш ва бундай шартномалар ҳақидаги маълумотларни очиқ эълон қилиш тизимини йўлга қўйиш мақсадга мувофиқлиги ўрганилган.

Чунончи, чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар фаолияти доирасида уларнинг молиявий фаолиятидаги имкониятларини кенгайтиришга, жумладан, хорижий маблағларни янада кенгроқ жалб этиш бўйича ҳуқуқий тартибот тадқиқ этилган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Тўғридан-тўғри хусусий хорижий инвестицияларни жалб этишни рағбатлантириш борасидаги кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармонини амалга ошириш чора-тадбирлари ҳақида»ги

2005 йил 2 августдаги 180-сон қарорига ўзгартиришлар киритиш тўғрисидаги қарори лойиҳасига қуйидаги нормани мустаҳкамланиши ҳамда Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан чет эллик инвестор ўртасида инвестиция шартномасининг Намунавий лойиҳасининг киритилиши, мақсадга мувофиқ бўлди: инвестиция шартномаси тарафлари ўртасидаги инвестиция шартномаси қоидалари билан боғлиқ низоларни ҳал этиш тартиби, низоларни кўриб чиқиш жойи ва органи. Бунда Ўзбекистон Республикаси ёки хорижий давлат суди, Ўзбекистон Республикаси ёки хорижий давлат ҳудудида ташкил этилган халқаро тижорат арбитражи низоларни кўриб чиқувчи орган сифатида белгиланиши мумкинлиги асослантирилган.

Шунингдек, ушбу бобда бугунги кунда амалда бўлган замонавий инвестиция қонунчилигининг ўзига хос хусусиятлари норматив-ҳуқуқий ҳужжат нормалари таҳлили асосида тадқиқ этилган Шу билан бир қаторда, муаллиф томонидан инвестиция шартномаларини тузиш, амалга оширишнинг муҳим жиҳатлари мамлакатимиздаги суд амалиёти асосида таҳлил қилинган. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси иқтисодий судлари томонидан 01.2018 – 05.2021 йилларда инвестиция шартномалари билан боғлиқ ҳолда кўрилган 40 дан ортиқ суд ишлари ўрганилиб, инвестициявий низоларнинг олдини олиш учун шартномавий ҳуқуқий тартибга солишни такомиллаштириш юзасидан таклифлар ишлаб чиқилган.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси иқтисодий судлари томонидан кўрилган аксарият ишларда даъво жавобгарнинг ўз мажбуриятини бажаришни кечиктириши сабабли юзага келган. Айниқса, бутун дунёга ўз таъсирини ўтказган пандемия ва унинг салбий талофатларини бартараф этиш учун эълон қилинган карантин чора-тадбирлари туфайли кўплаб сармоядорлар ўз вақтида инвестиция капиталларини келишилган шартнома бўйича объектга киритиш имконига эга бўлмаганлар.

Шу сабабли мураккаб эпидемиологик вазиятда инвестиция фаолиятини қўллаб-қувватлаш учун алоҳида инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш муддатларини таҳрирлаш, инвесторларни ҳуқуқий муҳофазалаш мақсадида карантин шароитида инвестиция шартномалари бўйича муддатларни бузганлик учун жавобгарликни енгиллаштирувчи қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш ҳамда келгусида инвестиция шартномаларида бундай ҳолатларни назарда тутиш лозимлиги асослаб берилган.

Бундан ташқари, Инвестиция шартномаларининг ўзига хос хусусиятлари ва уларни фуқаровий-ҳуқуқий тартибга солишни такомиллаштириш масалаларига бағишланган тадқиқот иши асосида соҳа тараққиётига салбий таъсир кўрсатаётган бир қатор йўналишлардаги муаммолар ва уларни бартараф этиш юзасидан назарий ва амалий таклифлар қайд этилган.

ХУЛОСА

Инвестиция шартномаларининг ўзига хос хусусиятлари ва уларни фуқаровий-ҳуқуқий тартибга солишни такомиллаштириш масалалари мавзусида ўтказилган тадқиқот натижасида қуйидаги назарий ва амалий хулосалар ишлаб чиқилди:

1. “Инвестиция шартномаси”, “Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси”, “Смарт шартнома” каби асосий тушунчаларнинг муаллифлик таърифлари ишлаб чиқилди. Жумладан,

Инвестиция шартномаси – инвестиция лойиҳасини амалга ошириш учун инвестиция фаолияти иштирокчилари билан ягона ҳужжат ёки бир неча шартномалар тузиш орқали инвестиция фаолиятини тартибга солишга қаратилган, бир томондан давлат ёки юридик ёхуд жисмоний шахс вакили бўлган инвестор ўртасида иккинчи томондан жисмоний шахс ёки юридик шахс ёхуд давлат билан тузиладиган ёзма битим;

Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси бўйича бир томон (инвестор) инвестицияларни бошқа томонга (инвестиция ташкилотчиси) ўтказиш мажбуриятини, инвестиция ташкилотчиси эса, ўз номидан инвестор манфаатлари йўлида ва ҳақ эвазига инвестиция лойиҳасини амалга ошириш учун барча ҳуқуқий ва фактик ҳаракатларни амалга ошириш мажбуриятларини олади;

Смарт шартнома – бу дастурий код орқали шартлари ёзилган ва блокчейн ёрдамида автоматик тарзда ижро этиладиган, икки ва ундан ортиқ томонларнинг ўзаро электрон рақамли имзо билан тасдиқланадиган қонун доирасидаги келишувидир.

2. Инвестиция шартномасининг асосий белгилари аниқланиб, улар қўйидагилар эканлиги асослантирилди:

- шартномани тузиш учун зарур шарт;
- инвестиция лойиҳаси;
- томонлар муносабатининг узоқ муддатлилиги;
- тижорат манфаатдорлиги;
- инвестор маблағларини мақсадли сарфланиши;
- инвестор томонидан иккинчи томоннинг ишлаб чиқариш фаолиятига таъсир кўрсата олиш имконияти;
- шартноманинг фақат ёзма шаклда тузилиши;
- мулк қўйилмаси ва инвестиция фаолияти натижасига нисбатан умумий улушли мулкдорлик.

3. Инвестиция шартномалари тизими тавсифланиб, улар бевосита инвестиция шартномалари саналувчи шартномалар ҳамда инвестиция фаолиятини ташкиллаштиришга қаратилган шартномалардан иборат бўлиши кўрсатиб берилди.

4. Инвестицияларни ҳимоя қилиш ҳамда хорижий ва маҳаллий инвесторларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлашда энг асосий талаблар, уларнинг тенглигини таъминлаш ҳамда инвестиция шартномаларида маҳаллий инвесторлар манфаатларини амалга оширишда давлат томонидан хорижий инвесторлар учун назарда тутилганидек кафолатларнинг таъминланиш зарурияти асослаб берилди.

5. Тегишли норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар таҳлилида Ҳукумат билан тузиладиган инвестиция шартномаларини тузиш учун инвесторлар ўртасида очик танлов масаласига эътибор қаратилмаганлигини инобатга олган ҳолда, Ҳукумат билан инвестиция шартномалари тузишда очиклик, шаффофлик ва инвесторлар ўртасида тенгликни таъминлаш мақсадида кимошди савдоси натижаларига кўра ушбу турдаги шартномаларни тузиш, мазкур жараёнда жамоатчилик назоратини

ўрнатиш тўғрисидаги қуйидаги нормани Ўзбекистон Республикасининг “Инвестициялар ва инвестиция фаолияти тўғрисида”ги ЎРҚ-598-сонли Қонунининг 43¹-моддасида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 30 апрелдаги 264-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан чет эллик инвестор ўртасида инвестиция шартномасини тузиш, ўзгартириш киритиш, тугатиш ва амалга ошириш тартиби тўғрисида”ги низомда мустаҳкамлаш мақсадга мувофиқ:

“43¹-модда. Кимошди савдоси орқали Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан инвестиция шартномасини тузиш

Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан инвестиция шартномаси қуйидаги ҳолларда очик кимошди савдолари натижаларига кўра тузилади:

ўзаро ўхшаш ёки бир ер участкасида амалга ошириш учун мўлжалланган инвестиция лойиҳаси учун Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан инвестиция шартномаси тузишга икки ва ундан ортиқ инвестор мавжуд бўлса;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ер қаъри участкаларидан фойдаланишга нисбатан инвестиция лойиҳаларини амалга оширишда.

Очик кимошди савдоларини ўтказиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Қонунчиликда назарда тутилган ҳолатларда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига биноан битимлар очик кимошди савдоларини ўтказмай туриб, тўғридан-тўғри музокаралар йўли билан тузилиши мумкин”.

6. Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси мажбурият ҳуқуқий муносабатларини вужудга келтириши туфайли унга нисбатан Фуқаролик кодексининг иккинчи қисм 3-кичик бўлими қоидалари қўлланилади. Шу туфайли мазкур турдаги шартномаларнинг “Мажбурият ҳуқуқи”даги ўрни ҳақидаги мунозара ўринли эканлиги асосланди ҳамда инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси бўйича қуйидаги нормаларни қонунчиликда мустаҳкамлаш лозимлиги намоён этилди:

*****-модда. Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси**

Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси бўйича бир томон (инвестор) инвестицияларни бошқа томонга (инвестиция ташкилотчиси) ўтказиш мажбуриятини, инвестиция ташкилотчиси эса ўз номидан, инвестор манфаатлари йўлида ва ҳақ эвазига инвестиция лойиҳасини амалга ошириш учун барча ҳуқуқий ва фактик ҳаракатларни амалга ошириш мажбуриятларини олади.

*****-модда. Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг шартлари**

Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномаси қуйидагиларни ўз ичига олиши керак:

инвестицияларнинг шакли ва таркиби, муддати ва уларни тасарруф этиш тартиби тўғрисидаги шарт;

шартнома муддати;

инвестиция ташкилотчиси учун ҳақ тўғрисидаги шарт;

томонлардан бирининг илтимосига кўра келишувга эришилиши лозим бўлган бошқа шартлар.

*****-модда. Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг шакли**

Инвестицияларни ташкиллаштириш шартномаси томонлар тарафидан имзоланган ягона ҳужжат тузиш йўли билан оддий ёзма шаклда тузилади. Унга инвестициялар киритиш чора-тадбирларининг тавсифи мажбурий илова қилинади.

Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг шаклига риоя қилмаслик унинг ҳақиқий эмаслигига сабаб бўлади.

*****-модда. Инвестиция ташкилотчисининг ҳисоботлари ва инвестор томонидан назорат қилиш тартиби**

Инвестиция ташкилотчиси инвесторга инвестициялаш жараёни тўғрисидаги ҳисоботларни тақдим этиши шарт. Агар шартномада бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, ҳисоботлар ҳар бир яқунланган календарь ой натижалари асосида тақдим этилади.

Инвестор инвестиция ташкилотчисининг оператив-хўжалик фаолиятига аралашмаган ҳолда, инвестиция лойиҳасини амалга ошириб борилишини кузатиш ҳуқуқига эга. Инвестициянинг ташкилотчиси инвесторга бундай назоратни амалга ошириш имкониятини таъминлаши шарт.

Инвестиция лойиҳасини амалга ошириш натижасини текшириш ва қабул қилишда агар камчиликлар аниқланса, инвестор оқилона вақт ичида тегишли бузилишни бартараф этишни инвестиция ташкилотчисидан талаб қилиш ҳуқуқига эга.

7. Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг ҳуқуқий табиатини таҳлил қилиш асосида мазкур шартноманинг Фуқаролик кодексида қайд этилган бир қатор шартномалар билан ўзига хос жиҳатларидаги ўхшашликлари аниқлаштирилиб изоҳлаб берилди.

8. Қонун ҳужжатларида инвестиция шартномаларини бажариш масалаларига алоҳида эътибор қаратиш зарурати, айниқса Ҳукумат билан тузиладиган ўзида қўшимча кафолатларни назарда тутадиган шартномалар бўйича тақдим этилаётган имтиёз ва преференциялар тегишли келишув предмети асосида мақсадли фойдаланилаётганини мониторингини амалга ошириш механизми ҳамда мониторинг натижасида инвестиция шартномасини бекор қилиш тартибини киритиш зарурати асосланди.

9. Инвестиция фаолияти доирасида тузилаётган инвестиция шартномаларининг очиқ ва шаффоф тизимини яратиш ҳамда бунда инвестиция шартномалари реестри юритилишини таъминлаш, инвестициявий фаолият доирасидаги маълумотларнинг транснационал мобиллигини амалга ошириш ва бундай шартномалар ҳақидаги маълумотларни (шартнома томонлари, предмети, миқдори, муддати, инвестиция лойиҳаси хусусияти) очиқ эълон қилиш тизимини йўлга қўйиш ҳамда инвестиция шартномаларини тузиш жараёнларида инсон ҳуқуқлари ва умумжамиyat манфаатларини инобатга олиш мақсадга мувофиқлиги илгари сурилди.

10. Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига “Инвестиция фаолиятининг устувор объектлари” хусусидаги қуйидаги ҳуқуқий нормани киритиш мақсадга мувофиқ: “Инвестиция фаолиятининг устувор объектлари – ҳудудларнинг ўзига хос хусусиятлари ва имкониятларидан келиб чиқиб, инвестиция киритилишига кўпроқ муҳтож бўлган ҳамда инвесторга янада мақбул кафолат ва имтиёзларни назарда тутувчи инвестиция фаолияти объектларидир”.

Бундай норма – чекка ҳудуддаги инвестициялашга муҳтож бўлган объектларга маблағлар жалб этиш, тегишли инвестиция лойиҳасини амалга ошириш орқали ушбу ҳудудни ривожлантиришга хизмат қилади.

11. Бугунги кунда инвесторларни мамлакатдаги қулай инвестициявий муҳит, қонунчиликдаги янги ўзгаришлар, қўшимча қафолат ва қўллаб-қувватлаш чоралари (имтиёз ва преференциялар) ҳамда мақбул инвестиция лойиҳалари хусусида тезкор хабардор қилиш мақсадида мамлакатимизда инвестиция сиёсатини амалга ошириш ва бевосита инвестиция шартномаларини тузишга ваколатли давлат органининг расмий веб-сайти доирасида ишончли маълумотлар умумлашган, инвесторларни турли тилларда расмий таҳлилий-ҳуқуқий маълумотлар билан таъминловчи “Ўзбекистоннинг инвестиция сиёсати” онлайн платформа ва мобил иловасини яратиш зарур ҳисобланади.

Бунда лойиҳа қўйидаги мақсадларга эришишни кўзлаши зарурати кўрсатиб берилди:

❖ Ўзбекистон бозорига кириш истагида бўлган инвесторлар аудиториясини кенгайтириб, уларга янги инвестиция лойиҳалари ва солиқ тизими ҳақидаги маълумотларни тақдим этиш билан бирга, мамлакатдаги инвестиция сиёсати, қонунчилик нормалари ва бу соҳадаги ислоҳотлар ҳақида тезкор хабардор қилиш ва инвестор учун ягона виртуал мулоқот майдонини ташкил этиш;

❖ инвестиция лойиҳаларини тайёрлаш ва амалга оширишда шаффофликни таъминлаш, жамоатчилик назоратини ўрнатиш ҳамда тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб этиш механизмнинг самарадорлигини ошириш, инвестиция муҳитини янада яхшилаш ва хорижий инвесторларни мамлакат имкониятлари ва салоҳияти ҳақида онлайн таҳлилий-ҳуқуқий маълумотлар билан таъминлаш;

❖ Ўзбекистон иқтисодиётининг инвестициявий жозибадорлигини ошириш, мамлакат иқтисодиётига инвестициялар оқимини кўпайтириш, Ўзбекистоннинг инвестициявий имиджини янада яхшилашдан иборат.

12. COVID-19 пандемиясининг салбий талофатларини бартараф этиш, иқтисодий фаолликни ошириш ҳамда инвестициявий муҳит барқарорлигини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилган қўйидаги чора-тадбирларни кўриш мақсадга мувофиқ ҳисобланади:

12.1. карантин чекловлари сабабли шартнома мажбуриятларини ўз вақтида бажармаганликдан келиб чиқадиган низоларнинг олдини олиш учун инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш юзасидан мажбуриятларни бажариш муддатларини кечиктириш. Шунингдек, инвестиция лойиҳасини бажариш муддатлари ўзгартирилганда, инвесторга тақдим этилиб, фойдаланилмаган солиқ ва бошқа имтиёзларнинг белгиланган муддатларини инвестиция лойиҳасининг таҳрирланган янги муддатларига мутаносиб равишда ўзгартириш учун қўшимча келишув имзолаш;

12.2. пандемиядан зарар кўрган тармоқларда инвестиция лойиҳаларини амалга ошираётган корхоналарга коронавирус инфекцияси оқибатларини бартараф этиш бўйича қўшимча кўмак чораларини тақдим этиш. Жумладан, иш ҳақи тўлаш учун фоизсиз кредитлар, жорий долзарб вазифаларни ҳал қилиш учун

тўғридан-тўғри беғараз молиявий кўллаб-қувватлаш ва давлат мулки ижараси тўловларини кечиктириш имкониятларини тақдим этиш;

12.3. инвестиция фаолияти, инвесторлар учун қулай инвестиция лойиҳалари ва имкониятлар ҳақида маълумот берувчи веб-сайтлар, ижтимоий тармоқларнинг информативлигига эътибор қаратиш ва янги мақбул инвестициявий сиёсат тўғрисида таҳлилий материаллар тайёрлаш ҳамда мамлакатимизга кирувчи сармоялар миқдорини сақлаб қолиш мақсадида капитални қайта инвестициялаш учун зарур шарт-шароит, қўшимча имтиёзлар ва мақбул инвестициявий лойиҳалар кўламини ошириш;

12.4. инвестиция фаолиятида виртуал мулоқотларни амалга ошириш учун зарур шарт-шароитларни яратиш ва смарт шартномалар тузилишини рағбатлантириш, уларнинг ҳуқуқий регламентациясини ишлаб чиқиш ҳамда тегишли ахборот тизимларида маълумотлар хавфсизлигини таъминлаш;

12.5. бугунги тез ўзгарувчан инвестиция муҳитида ҳукуматлар томонидан керакли маълумотлар билан ўзаро аниқ ва тезкор алмашинувни йўлга қўйиш, манфаатдор бўлган барча иштирокчиларни зарур ахборотлар билан таъминлашнинг қулай шароитларини яратиш ҳамда онлайн режимда доимий ахборот ва маълумотнома жадвалларини янгилаб бориш. Шунингдек, савдо, молия ахборот тизимларидаги барча шакл ва талабларга масофадан кириш имкониятини тақдим этиш орқали муносабат субъектларига улардан талаб қилинадиган барча ҳолатлар юзасидан тегишли маълумотларни онлайн тарзда топа олишларини таъминлаш;

12.6. карантин чоралари вақтида рухсат берувчи бюрократик тартиб-тамоийиллар, ҳисоботлар тақдимоти ва текширувларга маълум муддат мораторий эълон қилиш ҳамда инвестиция фаолияти ва тадбиркорлик жараёнларида вужудга келаётган тўсиқ ва муаммоларни тезкорлик билан ҳал этиш ва бошқалар.

13. Инвестиция шартномаларини тузиш, амалга оширишнинг муҳим жиҳатларини мамлакатимиздаги суд амалиёти орқали таҳлиллар асосида муаммолар ва уларни ечими юзасидан қўйидагиларни амалга ошириш зарур ҳисобланади:

13.1. Инвестиция низоларининг аксарият қисми тарафларнинг шартнома бўйича ўз мажбуриятларини бажармаганликларидан келиб чиқмоқда. Шу туфайли тарафлар инвестиция шартномасини имзолашда ҳар бир шарт бўйича аниқ муддатларни белгилаши ҳамда ушбу вақт мобайнида ўз мажбуриятини бажармаган ёки лозим даражада бажармаган тараф учун ҳуқуқий оқибатни келтириб ўтиши мақсадга мувофиқ.

13.2. Инвестиция шартномаси бўйича низолар билан судга мурожаат қилингандан то мажлис куни тайинлангунича ўзаро муроасага келиш ҳолатлари кўплиги туфайли даъвогарлар томонидан ўз даъвосидан қисман ёки бутунлай воз кечиш ҳолатларини инобатга олиб, инвестиция шартномаларида юзага келадиган низоли ҳолатларни томонлар ўзаро келишиб, медиация институти орқали ҳал қилиш босқичи тўғрисидаги бандни киритиш, низоларни судгача бўлган жараёнда тезкор ҳал қилиш имконини бериши мумкин.

13.3. Ўзбекистон Республикаси иқтисодий судлари томонидан кўрилган аксарият ишларда даъво жавобгарнинг ўз мажбуриятини бажаришни кечиктириши сабабли юзага келган. Айниқса, бутун дунёга ўз таъсирини ўтказган

пандемия ва унинг салбий талофатларини бартараф этиш учун эълон қилинган карантин чора-тадбирлари туфайли кўплаб инвесторлар ўз вақтида инвестиция капиталларини келишилган шартнома бўйича объектга киритиш имконига эга бўлмаганлар. Шу сабабли мураккаб эпидемиологик вазиятда инвестиция фаолиятини кўллаб-қувватлаш учун алоҳида инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш муддатларини таҳрирлаш, инвесторларни ҳуқуқий муҳофазалаш мақсадида карантин шароитида инвестиция шартномалари бўйича муддатларни бузганлик учун жавобгарликни енгиллаштирувчи қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш ҳамда келгусида инвестиция шартномаларида бундай ҳолатларни назарда тутиш мақсадга мувофиқ.

14. Ўзбекистон Республикасида “блокчейн” технологияларини жорий этиш асосида смарт шартномаларни сўллаш, мазкур шартномалар орқали инвестиция фаолиятини амалга ошириш ҳамда токен бозорларида инвесторлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мақсадида, сўнгги вақтларда ахборот жамиятининг ривожланиши билан рақамли белгилар (токенлар) инвестициялашнинг машҳур объектига айланганини инобатга олган ҳолда, Ўзбекистон шароитида инвестициялашнинг ушбу объектларидан фойдаланишни кенг йўлга қўйиш, смарт шартномаларида инвесторлар ҳуқуқларини таъминлашнинг замонавий механизмларини, хусусан, виртуал инвестициявий муносабатларда киберхавфсизликни таъминлаш масалалари ғоят аҳамиятлидир.

15. Мамлакатимизда инвестиция фаолиятини комплекс ва самарали ҳуқуқий тартибга солиш мақсадида мазкур фаолиятга оид барча қонун ҳужжатларини тизимлаштирган ва қайта ишлаган ҳолда, бугунги ва эртанги кун талаблари, рақамлаштириш зарурати, янги технологияларнинг вужудга келганлиги ҳамда хорижий ва маҳаллий инвесторлар тенг ҳуқуқлилигини таъминлаш принципларига асосланган концептуал янги Инвестиция кодексини ишлаб чиқиш ва қабул қилиш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Бунда, амалдаги асосий қонун ҳужжатида назарда тутилган муносабатлардан ташқари, инвестиция шартномалари тизими ва турлари, инвестиция шартномаларида инсон ҳуқуқлари ва халқ манфаатларини таъминлаш, мазкур турдаги шартномаларни тузиш ва амалга ошириш жараёнларида жамоатчилик назоратини ўрнатиш, экологик хавфсизлик ва жавобгарликни назарда тутиш, хорижий ва маҳаллий инвесторлари учун бирдек ҳуқуқий кафолатларни тақдим этиш, махсус иқтисодий ва кичик саноат зоналари, инвестиция ва пай фондларининг ҳуқуқий тартиботи, виртуал мулоқотлар орқали инвестиция шартномаларини тузишнинг ўзига хос хусусиятлари ҳамда рақамли активлар орқали инвестиция муносабатларини амалга ошириш ҳамда рақамлаштириш ва маълумотларнинг киберхавфсизлигини таъминлаш масалаларини ҳуқуқий тартибга солувчи нормалар ҳам назарда тутилиши лозим.

Буларнинг барчаси Ўзбекистон Республикасида инвестиция фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш самарадорлигини оширади, миллий даражада ҳуқуқ устуворлиги, сармоядорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, хорижий инвесторлар билан ҳуқуқат ва маҳаллий инвесторларни ҳуқуқий тенглаштиришга, шунингдек, мамлакат инвестициявий иқлими жозибадорлигини оширишга хизмат қилади.

**SCIENTIFIC COUNCIL No DSc.07/30.12.2019.YU.22.01 FOR AWARDING
SCIENTIFIC DEGREES AT TASHKENT STATE UNIVERSITY OF LAW**
UNIVERSITY OF WORLD ECONOMY AND DIPLOMACY

ZAYNOBIDDINOVA FARANGIZ BAXTIYOR QIZI

**FEATURES OF INVESTMENT AGREEMENTS AND ISSUES OF
IMPROVING ON THEIR CIVIL-LEGAL REGULATION**

**12.00.03 – Civil Law. Business Law.
Family Law. International Private Law**

ABSTRACT

doctoral (Doctor of Philosophy) dissertation on legal sciences

Tashkent – 2021

The theme of doctoral dissertation (PhD) dissertation was registered at the Supreme Attestation Commission under the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan under the number B2019.3.PHD/Yu301.

The Dissertation is prepared at the University of World Economy and Diplomacy.

The abstract of the dissertation is posted in three languages (Uzbek, English and Russian (resume)) on the website of the Scientific Council (www.tsul.uz) and Information educational portal «Ziyonet» (www.ziyonet.uz).

Supervisor:

Rustambekov Islambek Rustambekovich
Doctor of Science in Law, Professor

Official opponents:

Samarkhodjaev Botir Bilyalovich
Doctor of Science in Law, Professor

Bozarov Sardor Sohibjonovich
Doctor of Philosophy in Law

The leading organization:

The Lawyers' training center under the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan

The defense of the Dissertation will be held on November 17, 2021 at 10:00 at the session of the Scientific Council DSc.07/30.12.2019.Yu.22.01 at the Tashkent State University of Law. (Address: 100047, Sayilgokh street, 35 Tashkent city. Phone: (+99871) 233-66-36; fax: (99871) 233-37-48 e-mail: info@tsul.uz.)

The doctoral dissertation is available at the Information-resource Center of the Tashkent State University of Law. (registered under No. 990). (Address: 100047, Sayilgoh street, 35 Tashkent city. Phone.: (+998 71) 233-66-36.)

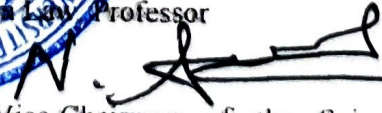
Abstract of the dissertation submitted on November 2, 2021.

(Registry protocol No.13 on November 2, 2021)

S.S. Gulyamov
Vice-Chairman of the Scientific Council for awarding scientific degrees, Doctor of Science in Law, Professor

D.Yu. Khabibullayev
Scientific Secretary of the Scientific Council for awarding scientific degrees, Doctor of Philosophy in Law, Professor

N.F. Imomov
Vice-Chairman of the Scientific Council for awarding scientific degrees, Doctor of Science in Law, Professor

INTRODUCTION (Abstract of doctoral (PhD) dissertation)

The actuality and relevance of the dissertation theme. As an essential factor in the economic development of the countries of the world, investments are of particular importance. In turn, attracting investments into the country's economy directly depends on the factors of creating a favorable investment climate for investors, ensuring the stability of investment processes – improving legal norms and regulations of investment relations from state to state. In the ranking of attracting direct investment into the national economy, the United States in first place with \$ 258 billion, China in second place with \$ 203 billion and Germany ranks third, while Uzbekistan in the 103rd place. In this context, the most developed countries of the world economy demonstrate the highest rates of attracting investors, which indicates the need to attract investments into our national economy and improve their effective legal regulation based on positive foreign experience.

In the world, as a result of the COVID-19 pandemic, there has been a sharp decline in global flows of foreign direct investment. According to the analysis¹, these resources, which are important for the economy of the countries, recorded a sharp drop of \$ 1.5 trillion compared to the level of 2019. There is more termination of investment contracts and a sharp increase in the number of investment disputes². This, in turn, demonstrates the relevance of improving the effectiveness of contractual and legal regulation of investment relations, as well as taking into account various possible situations, such as pandemics, protection of national interests within the framework of investment agreements and the development of possible measures to prevent conflicts.

The issues of effective investment policy, increasing the share of private and direct investment in the economy, reducing external borrowing on behalf of the state and attracting more private investment in investment, and infrastructure projects are recognized as important areas of public policy. “Actively attracting foreign investment to industries and regions of the economy by improving the investment climate”³ is defined as one of the priorities in the development of the economic and social sphere.

This dissertation research will to a certain extent serve to implement the tasks set by the relevant legislative acts such as the Civil Code of the Republic of Uzbekistan, the Laws of the Republic of Uzbekistan “On investments and investment activities” and “On International Commercial Arbitration”, Resolution of the President of the Republic of Uzbekistan No 5087 “On measures to radically improve the system of state protection of legitimate business interests and further development of entrepreneurial activity”, Decrees of the President of the Republic

¹ World Investment Report 2020. International Production beyond the Pandemic. UNCTAD. UN Geneva, 2020 // URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2020_en.pdf

² Тахумова О.В., Чепурко Г.В. Развитие инновационно-инвестиционной деятельности регионов в условиях глобализации мирового хозяйства // Экономика и менеджмент: современные подходы и конвергенция знаний Алехина Е.С., Аливанова С.В., и др. коллективная монография. Москва, 2016. 119 С

³ Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On the Strategy of Action for the Further Development of The Republic of Uzbekistan” 07.02.2017 // <https://lex.uz/docs/3107036>

of Uzbekistan: No. 4067 “On measures to implement the investment program of the Republic of Uzbekistan for 2019”, “On measures to radically improve the investment climate in the Republic of Uzbekistan”⁴, No. 4300 “On measures to further improve the mechanisms for attracting foreign direct investment into the economy of the Republic” and No. 4563 “On measures to implement the Investment Program of the Republic of Uzbekistan for 2020-2022”⁵ and others.

The dependence of the research on the priority areas of development of science and technologies in the country. The dissertation research was carried out in the priority direction I. “Formation and implementation of a system of innovative ideas in the social, legal, economic, cultural, spiritual and educational development of an informed society and a democratic state” of the development of science and technology of the Republic.

The extent of study of the problem. In science, several scientific studies have been conducted on the issues of contractual and legal regulation of investment activity, but most of them paid more attention to investment policy and economic aspects of investment activity. Some issues of investment law, contractual and legal regulation of investment activity were considered in the scientific works of scientists of our country - B. Samarkhodjaev, O. Okyulov, S. Gulyamov, N. Imomov, I. Rustambekov, B. Ochilov⁶.

In the CIS countries, the issues of the system of civil law contracts regulating investment activities, their features and elements are studied in detail by I. Lunts, N. Voznesenskaya, V. Lisitsa, A. Mingazova, Yu. Potapova, I. Vdovin, A. Bogatyrev, D. Ratnikova, B. Muravyev, I. Sevolnikova, O. Segelnik, I. Andreyanova, A. Shevchenko⁷.

The specific problems of contractual regulation of investment activities were studied by L. Cotula, S. Christoph, R. Dolzer, T. Allee, C. Tony, C. Peinhardt, M. Sornarajah, A. Blane, Barnali Choudhury, Kathleen Claussen and others. In particular, the scientific works of Ch. Richard, R. Dolzer, T. Allee, C. Peinhardt, Lorenzo Cotula investigate the methods and principles of legal regulation of investment activities, as well as issues of concluding and implementing investment agreements.

However, the problems of civil law regulation of investment activity have not been studied as a generalized object of scientific research.

Relation of the dissertation research with the research plans of the higher educational institution where the dissertation is performed. The topic of the dissertation is included in the plan of research work of the University of World Economy and Diplomacy and is carried out within the framework of priority areas of scientific research on improving and codifying the investment legislation of Uzbekistan, theoretical research on the achievements of legislative practice and investment law of developed countries.

⁴ National legislative base, 02.08.2018 y., 06/18/5495/1611

⁵ National legislative base, 18.08.2020 y., 06/20/6042/1190

⁶ A complete list of the works of these scientists is given in the list of references used in the dissertation

⁷ A complete list of the works of these scientists is given in the list of references used in the dissertation

The aim of the study is to improve legislation in the field of civil regulation of investment contracts, develop scientific and practical proposals and recommendations for improving effective legal regulation of investment activities and law enforcement in the Republic of Uzbekistan.

Tasks of research work. To achieve the goals of the research work, the following tasks were set:

to reveal the concept of investment activity and issues of legal regulation of this activity;

description of the concept of an investment contract, the definition of types and elements of an investment contract;

analysis of contractual and legal regulation of investment activity in foreign countries;

to determine the essence of the investment agreement with the government and the specifics of concluding such agreements;

study of the legal nature of the contract for the organization of investment activities;

analysis of legal aspects of investment activities based on smart contracts;

characteristics important features of investment activity in the context of a pandemic;

to identify specific aspects and prospects of modern investment legislation and practice in our country;

development of proposals and recommendations on the problems of regulation and improvement of investment contracts in the Republic of Uzbekistan.

The object of the study is the system of legal relations associated with national and international legal regulation of public relations arising in the framework of investment activities.

The subject of the research is scientific and practical problems of contractual and legal regulation of investment activity, national legislation and legal practice, international legal acts, legislation and practice of foreign countries, existing agreed approaches, scientific and theoretical views and legal categories.

Research methods. This dissertation widely uses such methods of scientific knowledge as the study of events and phenomena in the field, systematic analysis, problem-oriented, comparative-legal, formal-legal, induction and deduction, analysis of statistical data.

The scientific novelty of the research consists of the following:

the basic requirements for investment protection and ensuring equality of rights and legitimate interests of domestic and foreign investors as well as the right to a defense in court and international arbitration in the implementation of requisition (expropriation) are substantiated;

the requirements for providing additional guarantees and privileges to foreign investors, ensuring their rights and legitimate interests, the main conditions of investment agreements concluded with the Government of the Republic of Uzbekistan are disclosed. Consequently, the need for open bidding and public control over the conclusion of such agreements is endorsed;

the legal guarantees for the activities of enterprises with foreign investments, in particular, the right to open, use and manage accounts in any currency, in any bank on the territory of the Republic of Uzbekistan, as well as abroad, to receive and return loans in foreign currency, is affirmed;

the importance of maintaining an open register of investment agreements, the implementation of transnational mobility of information in the field of investment activity and ensuring cybersecurity in virtual investment relations along with the creation of mechanisms for monitoring the implementation of such agreements is approved;

the author's definitions of investment contracts, contracts for the organization of investment activities, and smart contracts in investment activities have been developed and their standard projects have been prepared.

The practical results of the research are as follows:

widely disclosed contractual and legal regulation of investment activities, features and structural elements of investment agreements;

The problem of ensuring openness and transparency in the process of concluding and implementing investment agreements, the implementation of transnational mobility of information in the field of investment activities and the protection of human rights in investment agreements are analyzed;

The need to supplement the Civil Code of the Republic of Uzbekistan with legal norms governing the legal nature, features of the investment agreement and establish a system of such agreements;

It analyzed the need for open competition and public control when concluding investment agreements with the state;

the need to pay special attention to the implementation of investment agreements, in particular, state monitoring of the targeted use of benefits and preferences provided for by investment agreements with the Government;

The use of smart contracts based on the implementation of blockchain technologies in the Republic of Uzbekistan, the implementation of investment activities through these contracts and modern mechanisms for protecting the rights of investors in token markets, in particular, ensuring cybersecurity in virtual investment relations;

The author's definitions of key concepts as “Priority objects of investment activity”, “Agreement of an investment organization”, “Smart contract” are formulated and the importance of fixing them in legislation is substantiated;

based on the analysis of important aspects of the conclusion and implementation of investment agreements through the country's judicial practice, proposals have been developed to solve problems in this area;

an innovative project to create an online platform and a mobile application “Investment Policy of Uzbekistan”, which will provide investors with official analytical and legal information about the investment climate in the country, the relevant regulatory framework and innovations in legislation;

standard projects of an investment agreement with the Government of the Republic of Uzbekistan and an agreement for the organization of investment activities have been developed

The reliability of the results of the study. The results obtained were approved by the competent authorities and put into practice. The results of the research are determined by the use of methods theoretical approaches from official sources mutual analysis of national legal norms and foreign experience justification of official statistical data practical implementation of proposals and recommendations publication in leading domestic and foreign publications and implementation of the results obtained by authorized state bodies.

The scientific and practical significance of the research work. The scientific significance of the research results lies in its scientific and theoretical conclusions, proposals and recommendations for future research, lawmaking, law enforcement practice, interpretation of the relevant legislation governing investment activities, research to improve national legislation.

Furthermore, scientific results can be used in teaching such legal disciplines as “International Private Law”, “International Trade Law”, “Investment Law”, “International Investment Law”, as well as in the preparation of methodological recommendations.

Implementations of research results. Based on the obtained scientific results of the research on the civil law regulation of investment activity in the Republic of Uzbekistan and the improvement of the legislative framework in this area, the following proposals were developed and implemented:

Proposals on the investor’s right to challenge in court and arbitration: the legality of the purpose used for the implementation of the requisition (expropriation); the amount of the requisition (expropriation); the assessment of the requisitioned (expropriated) investments and other assets; compliance with the payment of compensation to be paid; The procedure followed by the state administration bodies and local state authorities in the implementation of requisition was used in the development of article 21 of the Law of the Republic of Uzbekistan “On Investments and Investment Activities” dated December 25, 2019 No. 598 (Act of the Deputy Speaker of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan dated July 13, 2021 No. 02-5/803). The introduction of this proposal served to reform investment activities in the Republic of Uzbekistan and ensure effective legal protection of investments in our country.

Proposals on the need to include in the Investment Agreement between the Government of the Republic of Uzbekistan and foreign investors such conditions as the object and volume of investments, the timing of the start and completion of the project; the term and conditions of the investment agreement; anti-corruption and anti-monopoly clause; the procedure for resolving, place and body for considering disputes between the parties to the investment agreement related to the provisions of the investment agreement is reflected in article 42 of the Law of the Republic of Uzbekistan “On Investments and Investment Activities” dated December 25, 2019 No. 598 (Act of the Deputy Speaker of the Legislative

Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan dated July 13, 2021 No. 02-5/803). The implementation of this proposal served to prevent future investment disputes under the investment agreement with the Government, to respect the legitimate interests of investors, as well as to ensure that additional guarantees and support measures (privileges and preferences) provided for in these types of contracts comply with the principles of fairness and legality.

Proposals on the right of enterprises with foreign investments in the Republic of Uzbekistan to open, use and dispose of accounts in any currency, in any bank on the territory of the Republic of Uzbekistan, as well as abroad, to receive and repay loans in foreign currency during their activities were used in the development of Article 51 of the Law of the Republic of Uzbekistan “On Investments and Investment Activities” dated December 25, 2019 No. 598 (Act of the Deputy Speaker of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan dated July 13, 2021 No. 02-5/803; Act of the Head of the Department of Legal Protection of the Interests of the Republic of Uzbekistan in International and Foreign Organizations dated October 23, 2020 No. 19/1-2). The implementation of this proposal served to improve modern investment legislation, increase the attractiveness of the investment environment and guarantee the rights of investors.

Proposals on the procedure for resolving, place and body of consideration of disputes between the parties to the investment agreement related to the provisions of the investment agreement. Also, in the paragraph that the state court of the Republic of Uzbekistan or a foreign state can be defined as the body considering the dispute, the international commercial arbitration established on the territory of the Republic of Uzbekistan or a foreign state was used in the development of the Provision “on the procedure for concluding, amending, termination and implementation of investment agreements between the Government of the Republic of Uzbekistan and foreign investors” and a Model investment agreement approved by Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan No. 264 dated April 30, 2020 (Act of the Head of the Department for Legal Protection of the Interests of the Republic of Uzbekistan in International and Foreign Organizations dated October 7, 2020). This proposal served for the successful contractual and legal regulation of relations between the investor and the state, which contributes to increasing the attractiveness of the investment environment.

Approbation of research results. The results of the research were discussed at 7 scientific and practical conferences, including 3 international and 4 national scientific conferences.

Publication of research results. The main content and conclusions of the dissertation are expressed in 16 scientific papers. Including, 8 scientific articles (2 foreign publications) were published.

Structure and volume of the dissertation. The dissertation consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography and an appendix. The volume of the dissertation is 155 pages.

THE MAIN CONTENT OF THE DISSERTATION

In the **introductory part of the dissertation**, the relevance and necessity of the research topic, the relevance of the research to the main priorities of the development of science and technology, the degree of study of the problem, the relevance of the dissertation to the research institution, goals and objectives. object and subject, methods, scientific novelty and practical results of 28 research, reliability, the scientific and practical significance of research results, their introduction, the approbation of research results, publication of results, scope and structure of the dissertation have been presented.

The first chapter of the dissertation was entitled **“Scientific, theoretical and legal aspects of contractual and legal regulation of investment activity”**. It analyzes the concept of investment activity and issues of legal regulation of this activity, the definition of an investment contract, types and elements, conceptual approaches to the legal nature of an investment agreement, along with issues of contractual and legal regulation of investment activity in foreign countries.

The thesis analyzes the views of several legal scholars (A. Mayfat, V. Papula, N. Duhno, B. Samarxodjayev, S. Gulyamov, N. Imomov, M. Mingazova, M. Antipov, V. Lisitsa, A. Bogatyrev, M. Marysheva, N. Voznesenskaya, I. Zolnikova, et al) concerning the legal nature of investment treaties, also marked with four existing concepts of the rule of nature of the investment contracts: international, administrative, civil and integrated.

Investment contracts are agreements that are concluded directly with the investor, ensuring the introduction of investments into the country's economy. In this regard, such contracts require better development, transfer of appropriate expertise, as well as the introduction of specific rules for the conclusion and execution of such agreements.

Also, investment and legal relations differ from other types of legal relations in their complexity, they are formed, changed and terminated based on norms in different areas. It is this situation that emphasizes the need for a deeper study of this type of relationship.

In this regard, this chapter focuses on improving the mechanism of legal regulation of investment activities in the Republic of Uzbekistan, establishing the concept of an investment contract in the Civil Code; determination of its legal nature and features of investment agreements, as well as the development of a system of such agreements; to consolidate in the legislation the concept of "priority objects of investment activity" based on the specifics and capabilities of regions that require large investments and provide the investor with more beneficial guarantees and benefits; as an additional element of guarantees for the protection of the rights of an investor engaged in entrepreneurial activity - the creation of a mechanism for “insurance of non-commercial investment risks”; systematizing all legal norms concerning this activity - to develop and adopt a modern Investment Code.

In addition, the experience of several advanced foreign countries (China, Egypt, Singapore, USA, Russia, Belarus, Kazakhstan, etc.) in the contractual and

legal regulation of investment activity in the region was studied and proposals were put forward to implement the achievements of these countries in our legislation.

The second chapter of the dissertation, entitled **“Features of investment agreements”**, explains the essence and specifics of an investment agreement with the Government, the main requirements for additional guarantees and support measures, as well as the importance of open competition and public control in the conclusion of such agreements. The need for the state to provide guarantees to foreign investors in realizing the interests of local investors in investment agreements; Attention to the legal nature of the agreement on the organization of investment activities and the legal aspects of investment activities based on smart contracts, as well as openness and transparency in the process of concluding and implementing investment agreements; issues related to the implementation of transnational information mobility in the field of investment activities and cybersecurity in virtual investment relations.

According to the author, the belonging of investment contracts to different groups of obligations, the nature of a mixed contract – the need to ensure full and systematic legal regulation of relations between the implementation of investment projects, determines the need for their precise legal regulation in the legislation.

In particular, the relations established by investment agreements with the Government are not only of a civil nature but are also regulated by the norms of investment law, which combine various sectoral legal norms. Secondly, the content of such an investment agreement reflects the fact that it also reflects public law norms that impose obligations on the state. Third, these investment agreements do not provide for permanent equality of the parties, either legally or in practice. Fourth, the subject of investment contracts provides for the regulation of civil law relations. In this regard, the views of all legal scholars (B. Wortley, E. Nvogugu, A. Bagatyrev, L. Lunts, I. Lukashuk, M. Boguslavsky, V. Mozolin, M. Kulagin, et al.) Taking into account the validity of such an approach, it is necessary to agree with the opinion of representatives of the approach that considers an investment agreement with the Government to be a civil contract of a complex nature.

Pursuant to the scientific analysis, it is proved that, although the investment agreement with the government expresses complex relations regulated by the norms of international and national law, and provides guarantees and advantages to the investor based on sovereign law, the agreement provides for the interests of both parties, the parties should act on an equal basis when fulfilling obligations.

According to the analysis of relevant regulatory legal acts, in order to ensure openness, transparency and equality between investors when concluding investment contracts with the government, taking into account the fact that the issue of open competition among investors is not paid attention when concluding investment contracts, a proposal has been developed to strengthen the rules for concluding investment contracts.

The research paper analyzes the legal nature and features of the contract on the organization of investment activities, which does not exist in the civil

legislation and practice of the Republic of Uzbekistan, the author believes that under the contract for one party (the investor) undertakes to transfer the investment to the other party (the organizer of the investment), and the organizer of the investment undertakes, on its behalf, in the interests of the investor and for remuneration, to perform legal and actual actions for the implementation of the investment project and a set of measures for investing in the object (objects) of investment.

In addition, this chapter is based on the current scientific views of some scientists (Nika Szabo, G. Gourlein, S. Gomez, L. Novoselova, A. Saveliev, I. Rumyantsev et al.) and taking into account current trends, the issues of regulating investment activities based on smart contracts, the development of special regulatory documents for the effective regulation of blockchain technologies by the state were analyzed, and proposals were formed for the legal regulation of relations between participants of smart contracts, the introduction of these contracts in the country, the protection of investors' rights in the cryptocurrency and token markets when carrying out investment activities through these contracts, as well as amendments and additions to existing legal documents related to this area.

Since virtual contractual relationships are the most vulnerable to cyberattacks in the world, and in many cases, this situation is perceived by the other party as a "breach of contractual obligations" on investment contracts, based on international best practices, proposals have been developed to ensure the cybersecurity of investors in such processes.

The third chapter of the dissertation is entitled "**Issues of improving the contractual and legal regulation of investment activity**", and this chapter presents a lot of suggestions and recommendations based on the analysis of the research work on the content. In particular, important features of investment activities in the context of a pandemic, features of modern investment legislation and practice in the country, ensuring human rights when concluding and implementing investment agreements, taking into account public interests and establishing public control over this process and regulation of investment agreements in Uzbekistan were studied in detail.

COVID-19, which today threatens the whole world, has had a dramatic impact on the social, cultural, political and economic processes of human life. Investment activity, which is necessary for the stability of the economy, was also not excluded from the influence of today's negative processes. Thanks to this, some proposals and recommendations were developed to ensure the stability of the investment climate and prevent many future disputes in the field of investment contracts. In particular, in order to prevent disputes arising from timely non-fulfillment of contractual obligations and quarantine restrictions, it is necessary to postpone the fulfillment of obligations for the implementation of investment projects, sign an additional agreement to change fixed periods of unused taxes and other benefits in proportion to the changed new terms of the investment agreement, the need to create the necessary conditions for the introduction of virtual

communication in investment activities and to stimulate the structure of smart contracts is based on scientific analysis.

Investment contracts take into account not only the judgments and freedoms of investors and participants in investment activities but also norms of common interest. First of all, representatives of the population of this region will be interested in the implementation of the investment project. In this regard, the issues of taking into account the interests of the general public when concluding and implementing investment contracts and establishing public control in this process were analyzed.

In this regard, the need to pay special attention to the implementation of investment agreements is emphasized, in particular, the creation of a mechanism for monitoring the targeted use of benefits and preferences provided for by investment agreements with the Government. also analyzed the need, based on monitoring the introduction of the procedure for terminating the investment agreement.

The feasibility of creating an open and transparent system of investment contracts concluded in the framework of investment activities and ensuring the maintenance of a register of investment contracts and public disclosure of information about such contracts (parties, subject, amount, term, nature of investment). project).

In particular, the legal procedure for expanding the financial capabilities of enterprises with foreign investments within the framework of their activities, in particular, for wider attraction of foreign funds, has been studied.

On measures to implement the Resolution of the President of the Republic of Uzbekistan “On additional measures to stimulate attracting foreign direct investment” In the draft Resolution “On Amendments to Resolution No. 180 of August 2, 2005” and the introduction of a Model Draft Investment Agreement between the Government of the Republic of Uzbekistan and a foreign investor, it was advisable to strengthen the rule on the procedure for resolving investment disputes, as well as the place and body for resolving disputes between the parties to the investment contract.

Also in this chapter, based on the analysis of regulatory legal acts, the specific features of modern investment legislation, which is applied in practice today, are studied. Along with this, the author investigated, in particular, important aspects of the conclusion and implementation of investment contracts based on judicial practice in our country. In particular, the economic courts of the Republic of Uzbekistan in the period from 01.2018 to 05.2021. more than 40 court cases related to investment contracts have been considered, and proposals have been developed to improve the contractual and legal regulation of the settlement of investment disputes. Including most investment disputes arise because the parties do not fulfill their obligations under the contract.

In this regard, it is advisable when signing an investment agreement, the parties set specific deadlines for each condition and legal consequences for the party that has not fulfilled its obligation during this time or has not fulfilled its

obligation to the necessary extent under the purpose; Due to a large number of cases of settlement of disputes under an investment agreement from the moment of going to court to the appointment of a meeting, taking into account the partial or complete refusal of the plaintiffs from the claim, the inclusion of a mediation clause in contracts may allow disputes to be resolved quickly in the pre-trial process; In most cases considered by the economic courts of the Republic of Uzbekistan, the claim arose in connection with the delay in the fulfillment of the defendant's obligations.

In particular, due to the announced quarantine measures to combat the pandemic that has affected the whole world and its negative losses, many investors were unable to invest their investment capital promptly per the agreed contract. In this regard, the need to make changes to the timing of the implementation of individual investment projects is justified, to develop a bill to mitigate liability for violation of the terms of investment agreements in a difficult epidemiological situation, for the legal protection of investors and to include such clauses in future investment agreements.

In addition, based on the research work devoted to the specifics of investment contracts and the issues of improving their civil law regulation, it is noted that in a number of areas there are problems that negatively affect the development of the sphere, and proposals for their elimination.

CONCLUSION

As a result of the conducted research on the specifics of investment contracts and the improvement of their civil law regulation, the following theoretical and practical conclusions were developed:

1. 1. The following author's definitions of such basic concepts as Investment agreement, Contract on the organization of investment activity, Smart contract have been developed:

An investment agreement is a written agreement between an investor representing a state or a legal entity, on the one hand, and an individual or a legal entity or a state, on the other, aimed at regulating investment activities by concluding one document or several contracts with investment participants for the implementation of the investment project;

Under the contract on the organization of investment activity, one party (the investor) undertakes to transfer investments to the other party (the organizer of the investment), and the organizer of the investment undertakes, on his own behalf, in the interests of the investor and for remuneration, to perform legal and actual actions to implement the investment project;

A smart contract is a legal agreement in which terms are written in software code and automatically executed using a blockchain certified by two or more parties using an electronic digital signature.

2. The main features of the investment agreement were identified and substantiated as follows:

- a prerequisite for concluding a contract;
- investment project;
- durability of relations between the parties;
- commercial interest;
- targeted use of the investor’s funds;
- the ability of the investor to influence the production activities of the other party;
- conclusion of an agreement only in writing;
- total capital concerning the result of investment and investment activities.

3. The system of investment contracts is described, which consists of contracts that are direct investment contracts and contracts aimed at the organization of investment activities.

4. The main requirements for the protection of investments and ensuring the rights and legitimate interests of foreign, and domestic investors, the need to ensure their equality and the implementation of the interests of local investors in investment agreements and the need to provide them with government guarantees such as those provided for foreign investors are substantiated.

5. Taking into account the fact that when analyzing the relevant regulatory legal acts, there is no emphasis on the issue of an open competition between investors for the conclusion of investment agreements with the Government, in order to ensure transparency and equality between investors, in Article 43¹ of the Law of the Republic of Uzbekistan “On Investments and Investment Activities” and in the relevant resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan, including the following rule on the conclusion of these types of contracts based on the results of the auction:

Article 43¹. Conclusion of an investment agreement with the Government of the Republic of Uzbekistan based on a public auction.

An investment agreement with the Government of the Republic of Uzbekistan is concluded based on the results of public auctions in the following cases:

if there are two or more investors to conclude an investment agreement with the Government of the Republic of Uzbekistan on an investment project that should be mutually similar or implemented on the same land plot;

when implementing investment projects on the territory of the Republic of Uzbekistan in connection with the use of mineral resources.

The procedure for conducting public auctions is determined by the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan.

According to the decision of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan, agreements can be concluded without holding public auctions through direct negotiations without holding an open auction.

6. An investment organization agreement as a transaction is the basis for the emergence of a legal relationship, which stipulates the application of the provisions of subsection 3, part two of the Civil Code to it. In this regard, the discussion on the role of these types of contracts in the “right to obligation” was justified, and the

need to strengthen the following norms in the legislation on the contract for the organization of investment activities was determined:

***** - article. Contract on the organization of investment activities**

Under the **contract on the organization of investment activity**, one party (the investor) undertakes to transfer investments to the other party (the organizer of the investment), and the organizer of the investment undertakes, on his own behalf, in the interests of the investor and for remuneration, to perform legal and actual actions to implement the investment project.

***** - article. Terms of the contract for the organization of investment**

The contract for the organization of investment activities should include:
a condition on the form and composition of investments, duration, and procedure for their implementation;
duration of the contract;
condition on the remuneration of the organizer of investments;
other conditions under which an agreement must be reached at the request of one of the parties.

***** - article. The form of the contract for the organization of investment**

The contract for the organization of investment is concluded in a simple written form by drawing up one document signed by the parties, with a mandatory attachment to it of a description of investment activities.

Failure to comply with the form of the contract for the organization of investment entails its invalidity.

***** - article. Reports of the organizer of the investment and control by the investor**

The organizer of the investment is obliged to provide the investor with reports on the investment. Otherwise stipulated by the contract, reports are provided based on the results of work for a calendar month.

The investor has the right to monitor the progress of the investment project, without interfering with the operational and economic activities of the organizer of the investment. The organizer of the investment is obliged to ensure the possibility of such control. In case of revealing the facts of deviation from the terms of the contract, the investor has the right to demand from the organizer of the investment the elimination of the relevant violations within a reasonable time.

7. Based on the analysis of the legal nature of the agreement on the organization of investment activities, the similarity of this agreement with other agreements specified in the Civil Code was clarified and explained.

8. The legislation emphasizes the need to pay special attention to the implementation of investment agreements, in particular to the mechanism for monitoring the targeted use of benefits and preferences provided for by agreements with the Government on the basis of the relevant agreement, as well as the need to introduce a procedure for terminating the investment agreement based on the monitoring results.

9. It is important to create a system of openness and transparency of investment agreements concluded within the framework of investment activities, as

well as maintain a register of investment agreements and introduce a system for publishing information about such agreements (parties, subject, amount, term, nature of the investment project) and to take into account human rights and public interests when concluding and implementing all investment agreements.

10. It is advisable to legislate the term “Priority objects of investment activity” depending on the location. Priority objects of investment activity are objects that, taking into account the opportunities and peculiarities of the region, require the most investment, which will provide the investor with the most-favored-nation regime in the form of certain guarantees and various benefits. In the future, this will allow you to establish certain benefits or guarantees to attract investment in the sphere of the economy that requires a lot of development, and as a result, investment.

11. It is justified to create an online platform and a mobile application “Investment Policy of Uzbekistan” within the framework of the official website of the state body authorized to implement investment policy in our country and conclude direct investment contracts which provide investors with official analytical and legal information in different languages to quickly inform them about the favorable investment climate in the country, new changes in legislation, additional guarantees and support measures (benefits and preferences) and acceptable investment projects. The main goals of the project are as follows:

- expanding the audience of investors wishing to enter the Uzbek market, informing local and foreign investors about the investment policy in the country, the legislative framework and reforms in this area along with presenting information about new investment projects and the tax system;
- support in the preparation and implementation of investment projects and also in increasing the efficiency of attracting foreign direct investment, further improving the investment climate and widely informing foreign investors about the possibilities and potential of the country;
- increasing the investment attractiveness of the Uzbek economy, increasing the flow of investment in the country’s economy, improving and maintaining a favorable investment image of Uzbekistan abroad.

12. To eliminate the negative losses from the COVID-19 pandemic, increase economic activity and ensure the stability of the investment climate, it is advisable to take the following practical measures including:

12.1. delaying the implementation of commitments on the implementation of investment projects to avoid disputes arising from the untimely fulfillment of contractual obligations due to quarantine restrictions. Also, in case of change of terms of execution of the investment project, signing of the additional agreement provided to the investor for change of the established terms of the unused taxes and other privileges in proportion to the revised new terms of the investment project;

12.2. to provide additional support to enterprises implementing investment projects in the pandemic-affected sectors to address the consequences of coronavirus infection. These include interest-free loans for payroll, direct disinterested financial

support to address current pressing issues and the possibility of deferring state property rent payments;

12.3. paying attention to descriptions of the websites and social networks informing on investment activities, investor-friendly investment projects and opportunities, preparation of analytical materials on new optimal investment policy and increase the scale of necessary conditions, additional benefits and acceptable investment projects for reinvestment of capital in order to maintain the amount of investment in the country;

12.4. to create the necessary conditions for the implementation of virtual communication in investment activities and to encourage the formation of smart contracts and to ensure data security;

12.5. in today's fast-paced trading environment, governments need to establish a clear and fast information exchange, create favorable conditions to provide

all interested stakeholders with the necessary information, and update online information and reference tables regularly. Also, by providing remote access to all forms and requirements in trade information systems, to ensure that the subjects of the relationship can find relevant information on all the required items on the Internet;

12.6. announcement of a moratorium for a certain period when quarantine measures are in force - on bureaucratic procedures, reporting and inspections, as well as prompt resolution of obstacles and problems in investment and business processes, etc.

13. Based on the analysis of important aspects of the conclusion of investment contracts in our country and their implementation through judicial practice, the following suggestions and recommendations on the problems in this area and their solutions can be noted:

13.1. most investment disputes arising from the failure of the parties to fulfill their contractual obligations. Therefore, in our opinion, the parties are advised to set clear deadlines for signing each term of the investment agreement and specific legal consequences for the party that did not properly fulfill its obligations during this period;

13.2. due to a large number of cases of settlement of disputes under an investment agreement from the moment of going to court to the appointment of a meeting, taking into account the partial or complete refusal of the plaintiffs from the claim, the inclusion of a mediation clause in contracts may allow disputes to be resolved quickly in the pre-trial process;

13.3. in most cases considered by the economic courts of the Republic of Uzbekistan, the claim arose in connection with the delay in the accomplishment of the defendant's obligations. In particular, due to the announced quarantine measures to combat the pandemic that has affected the whole world and its negative losses, many investors were unable to invest their investment capital promptly under the assented contract. In this regard, the need to make changes to the timing of the implementation of individual investment projects, to develop a

bill that mitigates liability for violation of the terms of investment agreements due to a difficult epidemiological situation is justified for the legal protection of investors and it is favorable to include such clauses in future investment agreements.

14. Taking into account the fact that digital tokens have become a popular investment object with the development of the information society in recent years, it is extremely important to use these investment objects in the conditions of Uzbekistan and to scale smart contracts based on the introduction of “blockchain” technologies in the Republic of Uzbekistan, the importance of investing through these contracts and protecting the rights of investors in token markets, in particular, ensuring cybersecurity in virtual investment relations has been studied.

15. Having systematized and revised all legislation on this activity in order to effectively and efficiently regulate investment activity in our country, it is considered appropriate to develop and adopt a conceptually new investment code based on today's and tomorrow's requirements, aspects of digitalization, ensuring equal rights for both foreign and domestic investors.

It is advisable to take into account in this code the norms not provided for by the main current legislation, such as the system and types of investment contracts, ensuring human rights and public interests in investment contracts, establishing public control in the processes of concluding and implementing these types of contracts, include environmental safety and responsibility, providing the same legal guarantees to foreign and domestic investors, regulation of special economic and social zones, investment and mutual funds, legal regulation of the specifics of concluding investment contracts through virtual communications, as well as the implementation of investor relations through digital assets and issues of digitization and cybersecurity of information in these relations.

All this increases the effectiveness of legal regulation of investment activity in the Republic of Uzbekistan, promotes the rule of law at the national level, protection of investors' rights, legal equalization of state and national investors with foreign investors, as well as increasing the attractiveness of the country's investment climate.

**НАУЧНЫЙ СОВЕТ DSc.07/30.12.2019.Yu.22.01 ПО ПРИСУЖДЕНИЮ
УЧЕНЫХ СТЕПЕНЕЙ ПРИ ТАШКЕНТСКОМ
ГОСУДАРСТВЕННОМ ЮРИДИЧЕСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ**

УНИВЕРСИТЕТ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ И ДИПЛОМАТИИ

ЗАЙНОБИДДИНОВА ФАРАНГИЗ БАХТИЁР ҚИЗИ

**ОСОБЕННОСТИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ДОГОВОРОВ И ВОПРОСЫ
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИХ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛИРОВАНИЯ**

**12.00.03 - Гражданское право. Предпринимательское право.
Семейное право. Международное частное право**

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
диссертации доктора философии (Doctor of Philosophy) по юридическим наукам

Тема диссертации доктора философии (PhD) зарегистрирована Высшей аттестационной комиссией при Кабинете Министров Республики Узбекистан за № В2019.3.PhD/Yu301.

Докторская диссертация выполнена в Университете мировой экономики и дипломатии.

Автореферат диссертации размещен на трех языках (узбекском, английском, русском (резюме)) на веб-сайте Научного совета (www.tsul.uz) и Информационно-образовательном Портале «Ziyonet» (www.ziyonet.uz).

Научный руководитель:

Рустамбеков Исламбек Рустамбекович
доктор юридических наук, профессор

Официальные оппоненты:

Самарходжаев Ботир Билялович
доктор юридических наук, профессор

Бозаров Сардор Сохибжонович
доктор философии по юридическим наукам (PhD)

Ведущая организация:

Центр повышения квалификации юристов при Министерстве юстиции Республики Узбекистан

Защита диссертации состоится 17 ноября 2021 года в 10:00 на заседании Научного совета DSc.07/30.12.2019.Yu.22.01 при Ташкентском государственном юридическом университете. (Адрес: 100047, г.Ташкент, улица Сайилгох, 35. Тел.: (99871) 233-66-36; факс: (998971) 233-37-48; e-mail: info@tsul.uz).

С диссертацией (PhD) можно ознакомиться в Информационно-ресурсном центре Ташкентского государственного юридического университета (зарегистрировано за № 990). (Адрес: 100007, г.Ташкент, ул. Мустакиллик, 54. Тел.: (+998 71) 233-66-36.)

Автореферат диссертации разослан «2» ноября 2021 года.

(протокол реестра №13 от «2» ноября 2021 года).

С.С. Гулямов
Заместитель председателя Научного совета по присуждению ученых степеней, доктор юридических наук, профессор

Д.Ю. Хабибуллаев
Ученый секретарь Научного совета по присуждению ученых степеней, кандидат юридических наук, профессор

Н.Ф. Имомов
Заместитель председателя Научного семинара при Научном совете по присуждению ученых степеней, доктор юридических наук, профессор

ВВЕДЕНИЕ (аннотация диссертации доктора философии (PhD))

РЕЗЮМЕ

Целью исследования является разработка научно-теоретических и практических предложений и рекомендаций, направленных на эффективное правовое регулирование инвестиционной деятельности в Республике Узбекистан и совершенствование законодательной базы данной сферы путем изучения особенностей инвестиционных контрактов и вопросов их гражданско-правового регулирования.

Объектом исследования является система правовых отношений, связанных с национальным и международным правовым регулированием общественных отношений, сложившихся в рамках инвестиционной деятельности.

Научная новизна исследования заключается в следующем:

обоснованы основные требования по защите инвестиций и по обеспечению равенства прав и законных интересов отечественных и иностранных инвесторов, а также их права на защиту в судебном и международно-арбитражном порядке при осуществлении реквизиции (экспроприации);

обоснованы необходимые требования для предоставления дополнительных гарантий и привилегий иностранным инвесторам, обеспечение их прав и законных интересов, раскрыты основные условия инвестиционных договоров, заключаемых с Правительством Республики Узбекистан, а также необходимость проведения открытого торга и общественного контроля при заключении инвестиционных договоров;

обоснованы правовые гарантии деятельности предприятий с иностранными инвестициями, в частности, право открывать, пользоваться и распоряжаться счетами в любой валюте, в любом банке на территории Республики Узбекистан, а также за ее пределами, получать и возвращать ссуды в иностранной валюте;

обоснована важность ведения открытого реестра инвестиционных соглашений, реализации транснациональной мобильности информации в сфере инвестиционной деятельности и обеспечения кибербезопасности в виртуальных инвестиционных отношениях, а также создания механизмов мониторинга выполнения таких видов договоров;

выработаны авторские определения инвестиционных контрактов, контрактов на организацию инвестиционной деятельности и смарт-контрактов в инвестиционной деятельности, а также разработаны их типовые проекты.

Внедрение результатов исследования. На основе полученных научных результатов исследования по гражданско-правовому регулированию инвестиционной деятельности в Республике Узбекистан и совершенствованию законодательной базы в этой сфере были разработаны и внедрены следующие предложения:

Предложение о праве инвестора оспаривать в судебном и арбитражном порядке: законность цели, используемой для осуществления реквизиции (экспроприации); размер реквизиции (экспроприации); оценку реквизируемых (экспроприруемых) инвестиций и иных активов; соответствие выплаты компенсации, подлежащей уплате; соблюдение процедуры органами государственного управления и органами государственной власти на местах при осуществлении реквизиции, было использовано при разработке статьи 21 Закона Республики Узбекистан “Об инвестициях и инвестиционной деятельности” от 25 декабря 2019 года № ЗРУ-598 (Акт Заместителя Спикера Законодательной Палаты Олий Мажлис Республики Узбекистан от 13 июля 2021 года №02-5/803). Внедрение данного предложения послужило реформированию инвестиционной деятельности в

Республике Узбекистан и обеспечению эффективной правовой защиты инвестиций в нашей стране;

Предложение о необходимости включать в Инвестиционный договор между Правительством Республики Узбекистан и иностранными инвесторами такие условия, как объект и объем инвестиций; сроки начала и завершения проекта; срок и условия действия инвестиционного договора; антикоррупционную и антимонопольную оговорку; порядок разрешения, а также место и орган рассмотрения споров между сторонами инвестиционного договора, связанные с положениями инвестиционного договора, нашло своё отражение в статье 42 Закона Республики Узбекистан “Об инвестициях и инвестиционной деятельности” от 25 декабря 2019 года № ЗРУ-598 (Акт Заместителя Спикера Законодательной Палаты Олий Мажлиса Республики Узбекистан от 13 июля 2021 года №02-5/803). Внедрение данного предложения поспособствовало предотвращению будущих инвестиционных споров по инвестиционному договору с Правительством, соблюдению законных интересов инвесторов, а также обеспечению того, чтобы дополнительные гарантии и меры поддержки (привилегии и преференции), предусмотренные в этих видах контрактов, соответствовали принципам справедливости и законности;

Предложение о правах предприятий с иностранными инвестициями в Республике Узбекистан открывать, пользоваться и распоряжаться счетами в любой валюте, в любом банке на территории Республики Узбекистан, а также за ее пределами, получать и возвращать ссуды в иностранной валюте во время своей деятельности, было использовано при разработке статьи 51 Закона Республики Узбекистан “Об инвестициях и инвестиционной деятельности” от 25 декабря 2019 года № ЗРУ-598 (Акт Заместителя Спикера Законодательной Палаты Олий Мажлиса Республики Узбекистан от 13 июля 2021 года №02-5/803; Акт начальника Управления правовой защиты интересов Республики Узбекистан в международных и иностранных организациях от 23 октября 2020 года №19/1-2). Внедрение данного предложения послужило совершенствованию современного инвестиционного законодательства, повышению привлекательности инвестиционной среды и гарантированию прав инвесторов.

Предложение о порядке разрешения, а также месте и органе рассмотрения споров между сторонами инвестиционного договора, связанных с положениями инвестиционного договора, в котором присутствует также, и пункт о том, что в качестве органа, рассматривающего спор может быть определен государственный суд Республики Узбекистан или иностранного государства, международный коммерческий арбитраж, созданный на территории Республики Узбекистан или иностранного государства, было использовано в разработке Положения «о порядке заключения, изменения, прекращения и реализации инвестиционных договоров между Правительством Республики Узбекистан и иностранными инвесторами» и Типового инвестиционного договора, утвержденного Постановлением Кабинета Министров Республики Узбекистан от 30 апреля 2020 года №264 (Акт начальника Управления правовой защиты интересов Республики Узбекистан в международных и иностранных организациях от 7 октября 2020 года). Это предложение послужило для успешного договорного правового регулирования отношений между инвестором и государством, что способствует повышению привлекательности инвестиционной среды.

Структура и объем диссертации. Диссертация состоит из введения, трех глав, объединяющих 9 параграфов, заключения, списка использованной литературы и приложений. Объем диссертации 155 страниц.

ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН ИШЛАР РЎЙХАТИ
LIST OF PUBLISHED WORKS
СПИСОК ОПУБЛИКОВАННЫХ РАБОТ

I бўлим (I часть; I part)

1. Zaynobiddinova F.B. Modern Investment Legislation and Judicial Practice are the Legal Guarantee of Effective Reforms. The American Journal of Political Science Law and Criminology, 2021. 3(09), P. 30–39. (Impact Factor SJIF 2021: 5.952)

2. Zaynobiddinova F.B. The Peculiarities of Modern Investment Legislation of the Republic of Uzbekistan. International Journal on Integrated Education. Vol 4, no. 9 (September 24, 2021): P. 123-129. (Impact Factor SJIF 2021: 6.166)

3. Зайнобиддинова Ф.Б. Ўзбекистон Республикаси Хукумати билан билан тузиладиган Инвестиция шартномасининг ўзига хос хусусиятлари // “Ўзбекистон қонунчилиги таҳлили” Илмий-таҳлилий журнал. – Тошкент: ТДЮУ, 2020 йил 1-сон. – Б. 103-107. (12.00.09; №09)

4. Зайнобиддинова Ф.Б. Инвестициявий фаолиятни ҳуқуқий тартибга солиш механизми // “Ўзбекистон қонунчилиги таҳлили” Илмий-таҳлилий журнал. – Тошкент: ТДЮУ, 2019 йил 4-сон. – Б. 60-63. (12.00.09; №09)

5. Зайнобиддинова Ф.Б. Инвестиция фаолиятини ташкиллаштириш шартномасининг ҳуқуқий табиати // “Жамият ва инновациялар” Илмий-таҳлилий журнал. – Тошкент:, 2020 йил 1-сон. – Б. 354-360. (SJIF 2021: 5.395)

6. Зайнобиддинова Ф.Б. Ўзбекистон Республикасида инвестиция фаолиятини шартномавий-ҳуқуқий тартибга солиш масалалари // “Ўзбекистон қонунчилиги таҳлили” Илмий-таҳлилий журнал. – Тошкент: ТДЮУ, 2018 йил 4-сон. – Б. 81-83. (12.00.09; №09)

7. Zaynobiddinova F.B. Economy and Investment Activity in the Context of the Pandemic: Problems and Practical Proposals // Scientific research results in pandemic conditions (COVID-19) International Multidisciplinary Conference. USA, 2020. P. 157-165. (ISBN 978-1-64945-742-4)

8. Zaynobiddinova F.B. Issues of Improving the Contractual-Legal Regulation of Investment Activity // Modern European Science // Materials of the XV International Scientific and Practical Conference. Volume10, 2019. P. 8-12. (ISBN 978-966-8736-05-6)

9. Зайнобиддинова Ф.Б. Фаол инвестициявий сиёсатнинг ҳуқуқий жиҳатлари // “Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар” мавзусидаги Республика 15-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция – Тошкент:, 30 апрель 2020 йил 4-сон. – Б. 96-99.

10. Зайнобиддинова Ф.Б. Замонавий инвестиция қонунчилигининг ўзига хос хусусиятлари // “Халқаро рейтинглар ва индекслар ҳамда мамлакатнинг инвестицион жозибадорлигини оширишнинг иқтисодий ва

ҳуқуқий масалалари” мавзусидаги Республика илмий-амалий конференция. – Тошкент: ЖИДУ, 2020 йил. – Б. 140-145.

II бўлим (II часть; II part)

11. Zaynobiddinova F.B. Reforms in the Investment Legislation of Uzbekistan // Scientific Journal “LAWYER HERALD” Volume 2, Issue 1 2020. P. 45-53

12. Zaynobiddinova F.B. The Regulation of the Contract on the Organization of Investment Activity // Proceedings of Online International Conference on Advances in Scientific Research and Developments. India. P. 89-93. (ISSN: 2581-4230)

13. Зайнобиддинова Ф.Б. Смарт шартномалар асосида инвестициявий фаолиятни амалга оширишнинг ҳуқуқий жиҳатлари // “Юрист Ахборотномаси” Илмий журнали. – Т: ЮМОМ, 2020 йил 5-сон. – Б. 24-33.

14. Zaynobiddinova F.B. Peculiarities of the Economic and Investment Activities during the Pandemic (COVID-19) // International conference on the Impact of the Pandemic on Central Asia: Initial Lessons, Coronacrisis and Prospects for Transformation. UK. 10 March 2021 P. 119-127.

15. Зайнобиддинова Ф.Б. Ҳукумат билан билан тузиладиган инвестиция шартномасининг ҳуқуқий мақоми // “Ўзбекистоннинг умидли ёшлари” мавзусидаги 4-сон Республика илмий талабалар, магистрлар ёш тадқиқотчилар ва мустақил изланувчи учун онлайн конференцияси материаллари тўплами. 25-март 2021 йил. – Б. 80-85.

16. Зайнобиддинова Ф.Б. Коронавирус пандемиясининг салбий талофатларини бартараф этиш, иқтисодий фаолликни ошириш ҳамда инвестициявий муҳит барқарорлигини таъминлашнинг муҳим жиҳатлари // “Виртуал арбитраж – халқаро арбитражда рақамлаштиришнинг амалий масалалари”. Халқаро виртуал конференция материаллари тўплами. 22 декабрь 2020 йил. – Б. 87-100.

Автореферат ТДЮУ “Юридик фанлар ахборотномаси – Вестник юридических наук – Review of Law Sciences” журнали таҳририятида таҳрирдан ўтказилиб, ўзбек, рус, инглиз тилларидаги матнлар ўзаро мувофиқлаштирилди.

Босишга рухсат этилди: 01.11.2021
Бичими: 60x84 1/8 «Times New Roman»
гарнитурда рақамли босма усулда босилди.
Шартли босма табағи 3. Адади: 100. Буюртма: № 54

100060, Тошкент, Я. Ғуломов кўчаси, 74.
Тел.: +998 90 9722279, www.tiraj.uz

«TOP IMAGE MEDIA»
босмаҳонасида чоп этилди.